

Tegusama
elu kodud

AS Hoolekandeteenused

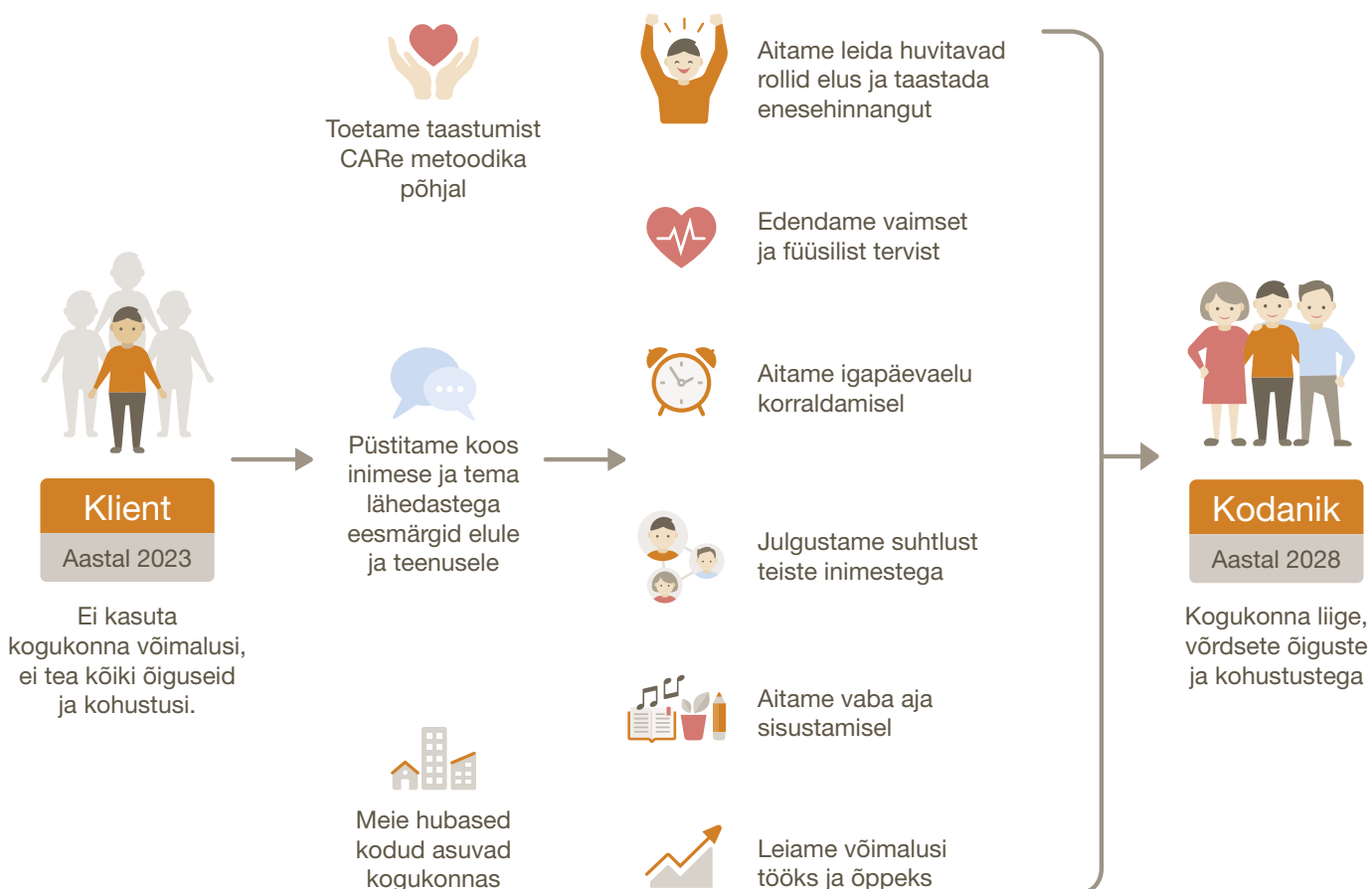
Aastaraamat 2023

Kliendist kodanikuks!

Sisukord

Tegus aasta 2023	6
Olulisemad sündmused 2023	8
Tunnustused	10
Ettevõtte olulisemad saavutused 2023	11
Ettevõtte kirjeldus	14
Missioon	14
Meie kliendid	14
Visioon	15
Eesmärk	15
Struktuur	15
Paiknemine turul	17
Strateegia 2023–2028	18
Klient – rahulolev ja tegus kogukonnaliige	20
Kontaktid kogukonnaga	20
Eesti keele kohvikust väarikate ülikoolini	20
Laulupidu töö Viljandisse	21
Klientide tööhõive ja õppimine	22
Teistmoodi päev Tallinna töökeskuses	24
Töökäimine on harjumus	25
Teenuse koosloome ja rahulolu	26
Kuressaares kohtus esimene tugikogu	28
Aktiviseerivate tegevuste pakkumine kodus	29
Koostööprojektid (välisriigid)	29
Koostööprojektid kogukonnaga	29
Helkuripuud aitavad inimestel pimedas turvalisemalt liigelda	30
Uuemõisa elanikud: uhke on teisi aidata!	31
Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja põgenike majutuskeskused	32

Klienditööd toetavad tugiteenused	34
Tööpere	34
Töötajate kompetentside arendamine	35
Mis on tegevusjuhendaja töö vundament?	36
Mõistmise kunst: Karula tegevusjuhendajate inspireeriv igapäev	37
Kinnisvara haldamine	38
Erihooldekodust koju	40
Südamega tehtud eurotegu – Sõmera erihooldekodu reorganiseerimine	41
Töökorralduse toetamine teabetehnoloogiaga	42
Erivajadusega inimeste õiguste toetamine meedias	43
“Eriline on tavaline” sai kommunikatsiooniteo auhinna	44
Ettevõtte jätkusuutlik majandamine	45
Ettevõtte juhtimine hea ühingujuhtimise tava alusel ja sisekontrollisüsteem	46
Üldkoosolek	46
Nõukogu	46
Juhatus	46
Finantsaruandlus ja auditeerimine	47
Siseaudit ja riskide hindamine	47
Töötaja kohustused ja vastutus	48
Varade majandamine	48
Pilguheit aasta tegemistele	49
Harju piirkonna aasta	49
Teeme ära: ponist kodukohvikuni	50
Maailm ootab avastamist, küsi ainult!	51
Kesk-Lõuna piirkonna aasta	52
Unista suurelt!	53
Anna Hoogu ujumisvõistluselt poodiumikohad	54
Lääne piirkonna aasta	55
„Teieta ei kujuta me enam kassidega toimetamist ettegi!“	56
Koos on kergem	58
Viru piirkonna aasta	59
Päikese elanikud vallutavad Rakvere kohvikuid	59
Unistus viis raadiosse Elmar	61

Tegus aasta 2023

Liina Lanno, juhatuse esimees

Viimased aastad ei ole olnud kerged, neid on mõjutanud nii koroonaviirus, Ukraina sõda kui inflatsioon. Rõõm on siiski tõdeda, et tulime ka möödunud aastal hästi toime nii ettevõtte majandamise kui planeeritud tegevustega.

Meie ettevõttes töötavad suure südamega inimesed, kes teevad iga päev väikeseid imesid ja aitavad elada oma kodude elanikel tavalist erilist tegusat elu. Mida see tähendab?

Meie kodude 1746-st elanikust töötas 40% ehk 603, neist 123 avatud tööturul. Võimetekohast tööd saavad inimesed teha ka SA Hea Hoog 13-s töö- ja tegevuskeskuses üle Eesti. Koostööpartnereid on mitmeid – nii valmivad meie meistrite käe näiteks all aprillis müügilettidele jõudvad sinililled, me komplekteerime teedest katusedetailideni, vildime saapasisusid ja pakume haldusteenuseid. Lisaks tehakse muidugi tublisti käsitööd, mis on eriti tuntud lemmikloomaomanike seas.

Liina Lanno, juhatuse esimees

Kes õppida soovib, siis neile on palju erinevaid võimalusi. Tasemeõppes õppis kokku 51 elanikku, erialad olid väga põnevad – alates köögiabilistest, pagaritest ja abikokkadest kuni rehivitehnikute ning kütte- ja jahutussüsteemide hooldajateni. Põhikoolis või gümnaasiumis õppis neli elanikku. 271 elanikku täiendasid enda teadmisi ka erinevatel kursustel alates koristamisest, rahakasutusest, liiklusõppest kuni keeleõppe, tuleohutuse, tööotsingu ja fotograafiani.

Regulaarsed kontaktid kogukonnaga ehk erinevad tegevused ümbruskonnas on välja kujunenud 63% kogukonnaelamise, 39% ööpäevaringse ja 21% sügava liitpuudega erihoolusteenuste elanikel. Kokku 715 inimest, kes varem elasid muust maailmast isoleeritult suurtes hooldekodudes, saavad nüüd oma uutes kogukonnas asuvates kodudes tegeleda erinevate põnevate harrastustega, teha sporti, käia kirikus, raamatukogus, kinos, spaas või kasvõi niisama kohvikus.

Meie eesmärk on ka sellel aastal leida igas piirkonnas vähemalt kaks projekti, kus panustame ise kogukonna või KOV-i tegemistesse. Näiteks möödunud aastal korraldasid nii Lääne kui Viru piirkond edukalt helkuripuude ehtimist, samuti aidatakse kohalikke eakaid ja Vääna-Jõesuu külaseltsil üritusi korraldada nii toole paigutades kui liiklust reguleerides.

Meie eesmärk on personali teadlik värbamine ja järjepidev koolitamine. 99% meie tegevusjuhendajatest on kesk- või kõrgema haridusega ja seadusjärgsetele kompetentsidele vastab

82% töötajatest. See protsent on küll veidi madalam kui 2022. aastal, kuid siin on põhjuseks Võisiku Kodu sulgemine ja viimaste uute üksuste avamine ning fakt, et osad töötajad alles läbivad vajalikke koolitusi.

2023. aastal valmisid Euroopa Regionaalfondi toel ka viimased uued üksused – Tartu Kase, Tallinn Merimetsa tee 1 ja Pärnu Kaevu, kus on uued hubased kodud kokku 60-le elanikule.

Kõikide nende tublide tulemuste taga on tööpere järjepidev töö ja pingutused. Need vajavad head tahet ja suurt soovi muuta inimeste elu paremaks ja tegusamaks.

Sel aastal ootab meid ühise koostöö tulemusel ees palju uusi elanike ja kogukonna koostööga seotud arenguid. Tähelepanu pöörame jätkuvalt ka kestlikule ja jätkusuutlikule majandamisele.

Täna kõiki töötajaid, elanikke, partnereid ja eestkostjaid tegusa aasta eest!

Olulisemad sündmused 2023

Jaanuar

- Toimus traditsiooniline aastaaruande koosolek, kus vaatasime tagasi möödunud aastale.
- Tegime kokkuvõtte ka õppetundidest, kus Sõmera majutuskeskus oli nädala elektrita.

Märts

- Avasime Tallinn Merimetsa tee 1 kortermaja ehk kodu 30-le.
- Rahulolu-uuringu tulemustest selgus, et nii kliendid kui eestkostjad on meie teenustega rahul.
- Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit tunnustas pronksmunaga teavituskampaaniat "Eriline on tavaline".
- Alustasime Soome kolleegidega koostööd Erasmus+ projektis.

Mai

- Tegevusplaanide tagasisidest selgus, et meie elanikele on olulised hea tervis ja tegus elu ning ka eestkostjad on selleks valmis panustama.
- ELU projektis tegime koostööd Tallinna Ülikooliga.

Veebruar

- Pidasime Tartu Kase kodu sarikapidu.

Aprill

- Pidasime Pärnu Kaevu kodu sarikapidu.
- Korraldasime konkursi "Elaniku elutee", kus elanikud jagasid kogemusi nii suurtes hooldekodudes kui väikestes kodudes elamisest.
- SA Hea Hoog tegi 10. aastat Eesti Vigastatud Võitlejate ühingu korraldatud "Anname au!" kampaaniale tuhandeid sinililli.

Juuni

- Tartu Kase kodu sai valmis, sinna kolib kokku 24 elanikku.
- Vahetasime välja kõik lauaarvutid.

Juuli

- Valmis sai meie pesamuna – Pärnu Kaevu kodu, eriline maja, kus pakume spetsiaalset autistidele mõeldud teenust.

September

- Rääkisime kaasa puuetega Inimeste konverentsil “Hear Our Voices”.
- Alustasime strateegia uuendamisega.
- Toimused mõttetalgud kliendiõiguste teemal.

November

- Pälvisime tunnustuse “Südamega tehtud eurotegu” Sõmera hooldekodu reorganiseerimise eest. Tegelikult on see tunnustus kogu tehtud töö eest.
- Lääne piirkonnas ehiti koos kogukonnaga helkuripuid, et kogukonnaliikmed saaksid pimedal ajal turvaliselt liigelda.

August

- 5. augustil toimus Viljandis XIV erivajadusega inimeste laulupidu “Helisev kodu”, kus osales rekordarv inimesi.
- ERFi projekt ehk 16 aastat tööd psüühilise erivajadusega inimestele hubaste väikeste kodude ehitamisel lõppes Võisiku Kodu sulgemise ja lõpupeoga Kernu mõisas.
- Kuressaares toimus esimene kodude tugikogu kohtumine, et rääkida kaasa elanike elukorralduse teemadel.
- Rääkisime (eel)arvamusfestivalil tervislikust toimumisest.
- Sulgesime Rakveres intellektipuuetega laste asenduskodu.

Oktoober

- Kohtusime kliendiõiguste teemal õiguskantsleriga.
- Värskendasime koos Tervise Arengu Instituudi teadlastega kodude menüüd.

Detsember

- Viru piirkonnas ehiti helkuripuid.
- Tunnustasime meie tööpere Häid Kolleege.
- SA Hea Hoog parima töökeskusena tunnustati Kuressaare töökeskust.
- Sinimäe Kodu elanik Maksim Prošin võitis Vaimupuu fotokonkursi.
- Tunnustasime Leidliku Lahenduse projekti parimaid.

Tunnustused

2023. aastal tunnustas Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit pronksmuna ehk avaliku sektori esimese auhinnaga teavituskampaaniat **“Eriline on tavaline”** psüühilise erivajadusega seotud teadlikkuse tõstmise eest. Teavituskampaania toimus aastatel 2021–2022 koostöös Sotsiaalministeeriumi ja agentuur Milttoniga.

2023.aasta novembris pälvis HKT tunnustuse **“Südamega tehtud eurotegu”** Sõmera erihooldekodu reorganiseerimise eest. Tegelikult on see tunnustus kogu 16 aastat väldanud reorganiseerimisele, mis on aidanud psüühilise erivajadusega inimesed taas kogukondadesse.

Pronksmuna kampaania “Eriline on tavaline” eest

Ettevõtte olulisemad saavutused 2023

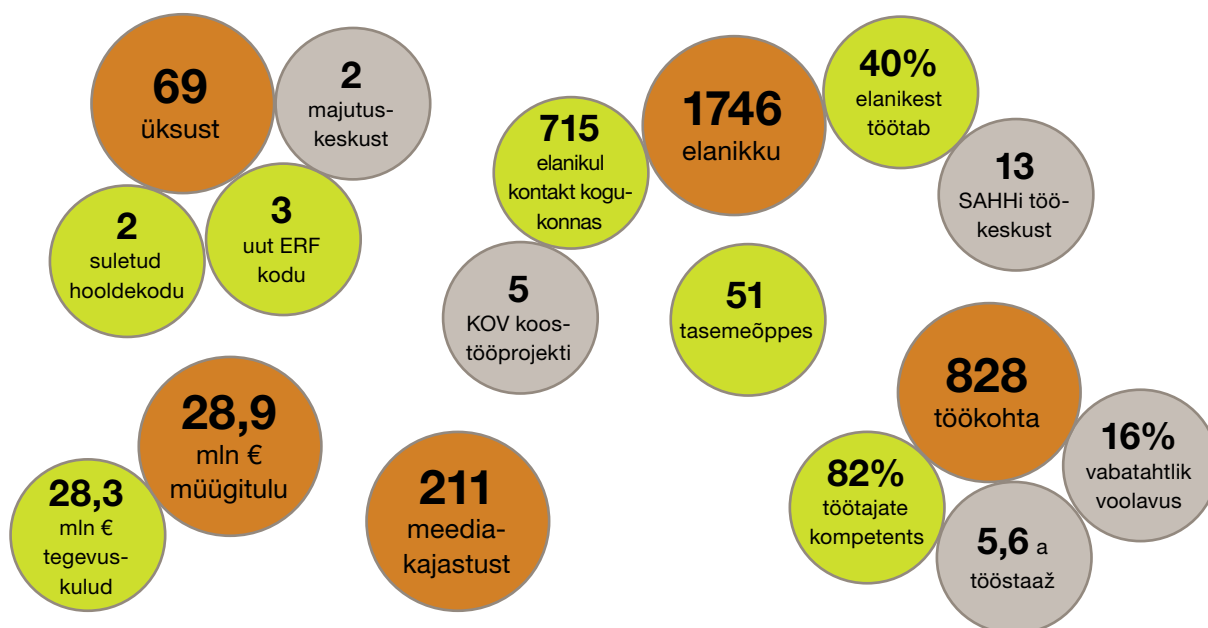
Vaatamata juba neljandale kriisiaastale, mis on alguse saanud pandeemiast ja Venemaa agressioonist Ukraina vastu ning nendest tulenevast muutustest majanduses, oli 2023. aasta AS-ile Hoolekandeteenused edukas.

Möödunud aastal viisime edukalt lõpule meie eelneva strateegiaperioodi olulisima ülesande – nõukogude pärandiga hooldekodude ümberkorraldamise. Esimesel poolaastal suleti neist viimane, Võisiku hooldekodu, ning loodi kolm uut perepõhisele lahendusele rajatud maja Tallinnas, Tartus ja Pärnus.

Meie ettevõtte peamine tegevusvaldkond on psüühilise erivajadusega inimeste hoolekanne, seetõttu oleme ehitamisetapi kõrval pööranud erilist tähelepanu sellele, et luua teenusesaajatele tavapärane ja aktiivne elu kogukonnas, mis on võrdväärne kõigi teiste ühiskonnaliikmetega. Selles valdkonnas tõlgendame seda kui inimeste toetamist nende taastumise teekonnal.

Ehitusperioodile järgnevalt on ettevõtte põhifookuses nüüd teenusesaajatele tavapärase ja tegusa elu loomine kogukonnas. Aastatel 2021–2022 koostöös Tartu Ülikooliga läbi viidud uuringust selgusid suurimad mõjuallikad psüühilise erivajadusega inimeste parimate taastumisvõimaluste leidmisel. Viimasele toetudes oleme välja töötanud ettevõtte uued strateegilised eesmärgid, mille märksõnad on **kliendi elukvaliteet**, **kogukond** ja selle teadlikkuse tõstmine, teenusele kaasatud **lähedased**, teadlik ja toetatud **töötaja**, tõhus **töökorraldus ja juhtimine** ning ettevõtte **jätkusuutlik majandamine**. Soovime suurendada taastumispõhimõtetest teadlikkust kõigi huvirühmade, sealhulgas klientide, töötajate, lähedaste, eestkostjate ja kogukonna seas.

Olulisemad numbrid 2023

2023. aastal algas uue strateegia elluviimine. Elanike elukvaliteeti mõõdame läbi aktiivsete tegevuste kodus ja kogukonnas, läbi rahulolu ja teenuse osutamises kaasarääkimise. Üks aktiivse eluviisi näitaja on elanike tööhõive, mis kasvas viimase aasta jooksul 6% jõudes nüüd 603 inimeseni, mis on 40% kõigist klientidest. Neist 125 inimest töötas avatud tööturul 69 tööandja juures.

Tasemeõppes, kus omandatakse järgmine haridustasand või eriala, osales kokku 5% klientidest (88 in). See on oluline saavutus, kuna teame, et psüühiline erivajadus võib olla väga suur takistus uute teadmiste omandamisel ja teiste inimestega suhtlemisel. Oleme tulemusliku koostöö loonud 17 kooliga, kus meie inimesed õpivad (sh 80% nendest ei olnud enne meiega koostöö alustamist sellise sihtgrupiga varasemalt kokku puutunud). Nii on meie algatusel kutsekoolidesse loodud õppekavad lugemis- ja kirjutamisoskusega inimestele.

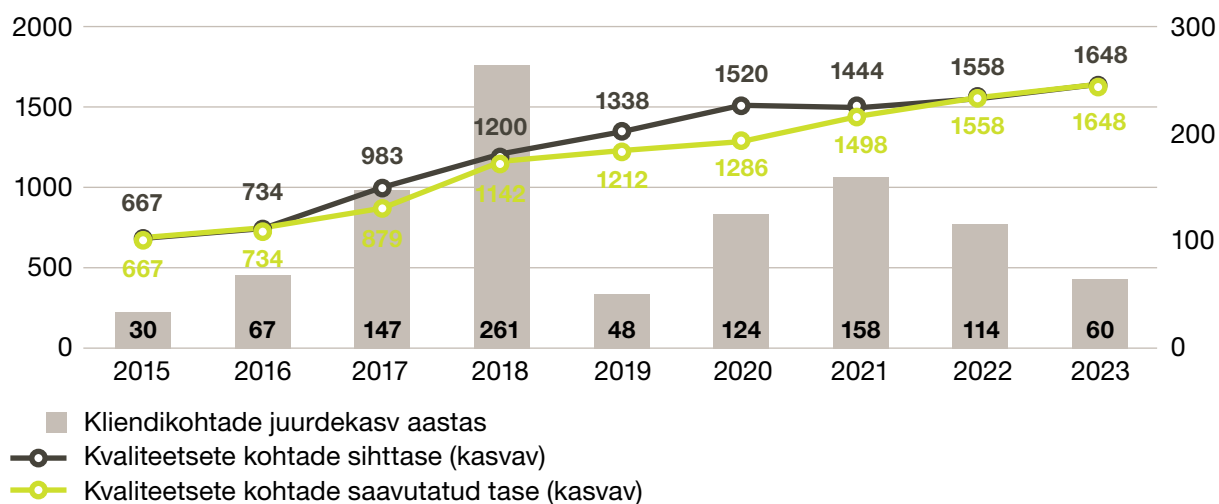
Taastumise toetamisel on väga oluline kaasata teenuse osutamisse elanikule lähedased ja tähtsad inimesed. Nii lõime nelja teenusüksuse juurde tugikogud, milles osalevad inimese pere, eestkostjad ja kohaliku kogukonna esindajad, et rääkida kaasa teenuse koostöö võimalustest igapäevases elus. Koostöös kogukondadega viisime ellu viis edukat projekti, kus meie elanikud said ümbritsevasse elusse ise panustada (nt helkurite riputamine puudele, et kogukond saaks neid kasutada).

Ettevõtte taastumispoliitika elluviimiseks mõõtsime sel aastal tegevusjuhendajate ja üksuste juhtide teadlikkust ja arusaamist erivajadusega inimeste taastumisest. Eesmärk oli välja selgitada algtase taastumise mõistmisel ja teemad, millele tuleb arengu ja koolitusplaanide tegemisel tähelepanu pöörata.

Kvaliteetse teenuse osutamisel on ettevõttes kõige tähtsam personal, selle olemasolu ja kvalifikatsioon. Aasta lõpuks oli ettevõttes vajaliku kvalifikatsiooniga tegevusjuhendajaid 82%, mis on väga hea tulemus, sest aastatel 2022–2023 lõime ligi 90 uut töökohta ning kvalifikatsiooni omandamine võtab vähemalt ühe õppeaasta. Töötasusid tõstsime aastaks keskmiselt 10%. Töötajate vabatahtlik voolavus vähenes võrreldes eelmise aastaga 3% (16%-le) Selle põhjuseks võib lugeda ettevõtte ehitustegevuse lõpulejõudmise ja stabiilsuse saavutamise ning kindlasti ettevõtte töötajatega seotud tööprotsessidesse teadlikuma planeerimise. Siiski seisab meie ees jätkuvalt suur väljakutse tagada kvaliteetse tööjõu olemasolu, kuna meie töötajaskond vananeb.

Kriisi kaudne mõju avaldus hüppelises inflatsioonist põhjustatud hinnatõus, mis on ettevõtet mõjutanud peamiselt toiduainete kulude ning transpordikulude osas. Toiduainete hinnatõusu leevendamiseks muutsime menüüd, tuues menüüsse tervislikumaid ja soodsamaid köögivilju, säilitades tasakaalus ja tervisliku toidusedeli. Amortiseerunud ja kulukad transpordivahendid müüsimise või vahetasime välja kulutõhusamate vastu.

Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest rajasime 2023. aastal kaasaegsed inimväärsed elamisvõimalused 60 erivajadusega inimesele (joonis 1). Sellega lõppes aastaid väldanud ERF-i projekt teenuseüksuste reorganiseerimiseks. Ehitushindade hüppelise kallinemise tõttu lükkasime lähiaastatele edasi omavahenditest kavandatud kinnisvarainvesteeringud.

Joonis 1. Kvaliteetsete teenusekohtade juurdekasv ERF II kestel 2015–2023

Erihoolekandeteenuste pakkumine oli plaanipärane, varjupaigataotlejatega seotud tegevust oli planeeritud mõnevõrra rohkem. Müügitulu oli 28 miljonit eurot, tegevuskulud 28,3 miljonit eurot, tegevustulemus ilma sihtfinantseerimise mõjuta oli 0,47 miljonit eurot kasumit. Tegevuskasum tulenes peamiselt sellest, et energiakulu ja amortisatsioonikulu olid plaanitud väiksemad. Erihoolekandeteenuste tulud katsid igapäevategevuste kulusid ja lisaks ka ERF-i toel ehitatud uute teenuseüksuste avamise ja reorganiseeritud teenuseüksuste sulgemise ühekordseid kulusid.

ERF-i vahenditega loodud uued teenusekohad kajastuvad kasumiaruande sihtfinantseerimise tuluna summas 2 miljonit eurot ja sihtfinantseerimise tegevustega seotud kulud summas 3 miljonit eurot, sh varasematel aastatel sihtfinantseerimise toel soetatud kinnisvara amortisatsioon summas 2,4 miljonit eurot. Sihtfinantseerimise mõju 2023. a lõpptulemusele oli -1 miljonit eurot, millest tulenevalt on puhaskahjum 0,61 miljonit eurot.

Vaatamata jätkuvalle kriisile on ettevõtte oma strateegilised sihid täitnud ja jätkusuutlikult majandanud.

2023. aasta lõpuks sulgesime eelneval aastal avatud Sõmera ja Võisiku majutuskeskused, mis olid Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud Ukraina sõjapõgenikele. Sõmera kolmes hoones pakume ukrainlastele edasi üüripindu, kuni nad endale sobivamad eluasemed leiavad. 2024. aastal alustame Võisiku, Sõmera ja Kogula kinnistute müügiprotsessiga, et vabaneda mittevajalikust kinnisvarast. Vao ja Vägeva rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuses osutame jätkuvalt teenust 100-150 inimesele (kriisiolukorras).

Ettevõtte head töötulemust näitavad sel aastal läbiviidud rahuloluküsitluste tulemused. Ettevõtte psüühilise erivajadusega elanike rahulolu teenusega oli 92%, eestkostjate ja lähedaste rahulolu 96% ja ettevõtte partnerid (sh rahastajad) olid 100% rahul või pigem rahul meie tööga.

Ettevõtte kirjeldus

AS Hoolekandeteenused (HKT) on Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas tegutsev 100% riigile kuuluv äriühing. Meie põhitegevus on psüühiliste erivajadustega täiskasvanud inimestele hoolekandeteenuste pakkumine ning lisaks osutame rahvusvahelise kaitse taotlejatele majutuskeskuse teenust.

VISIOON

Meie visioon aastaks 2028 on olla üle-eestilise haardega erihoolekandeteenuse osutaja, kes aitab psüühilise erivajadusega inimesel saada **kliendist kodanikuks**. Selleks pakume kliendile teenust, mis lähtub taastumispõhimõttest.

MISSIOON

Meie missioon on tagada erivajadustega inimestele tegusam elu kogukonnas. See tähendab, et erivajadusega inimesed on ühiskonna täisväärtuslikud liikmed, kellel on teistega võrdsed võimalused aktiivseks ja mitmekülgseks eluks.

VÄÄRTUSED

Me suhtume iseendasse ja teistesse inimestesse lugupidavalt.

Me julgustame erivajadusega inimesi täisväärtuslikult elama.

Me oleme oma töös leidlikud.

Me oleme usaldusväärsed kaaslased.

Missioon

Meie missioon on tagada erivajadustega inimestele tegusam elu kogukonnas. See tähendab, et erivajadusega inimesed on ühiskonna täisväärtuslikud liikmed, kellel on teistega võrdsed võimalused aktiivseks ja mitmekülgseks eluks.

Meie kliendid

Meie kliendid on peamiselt ööpäevaringset tuge vajavad psüühilise erivajadusega tööelised täiskasvanud. Meie keskmine klient on intellektipuudega 49-aastane mees. Lisaks pakume majutusteenust varjupaigataotlejatele. Ettevõttes pakutavad teenuskohad on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Ettevõtte pakutavad teenusekohad (kohtade arv tegevuslubadel)

Teenus	Teenuse tähis	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	muutus 2022–2023
Ööpäevaringne erihoidusteenus	ÖH	1043	1041	1046	5
Ööpäevaringne erihoidusteenus autismispektrihäirega inimesele	ÖH AUT	0	4	12	8
Ööpäevaringne erihoidusteenus liitpuudega inimesele	ÖT	214	214	214	0
Ööpäevaringne erihoidusteenus kohtumääruse alusel	ÖK	64	64	72	8
Kogukonnas elamise teenus	KE	380	380	380	0
Igapäeavaelu toetamise teenus päeva- ja nädalahoiana	IET	15	10	16	6
Igapäeavaelu toetamise teenus	IT	20	12	6	-6
Asenduskodu teenus	AK	10	6	0	-6
Kinnise lasteasutuse teenus	KLAT	8	8	0	-8
Pagulaste majutusteenus	PAG	100	100	100	0
Kokku		1854	1839	1846	7

Visioon

Meie visioon aastaks 2028 on olla üle-eestilise haardega erihoolekandeteenuse osutaja, kes aitab psüühilise erivajadusega inimesel saada kliendist kodanikuks. Selleks pakume kliendile teenust, mis lähtub taastumispehimõttest.

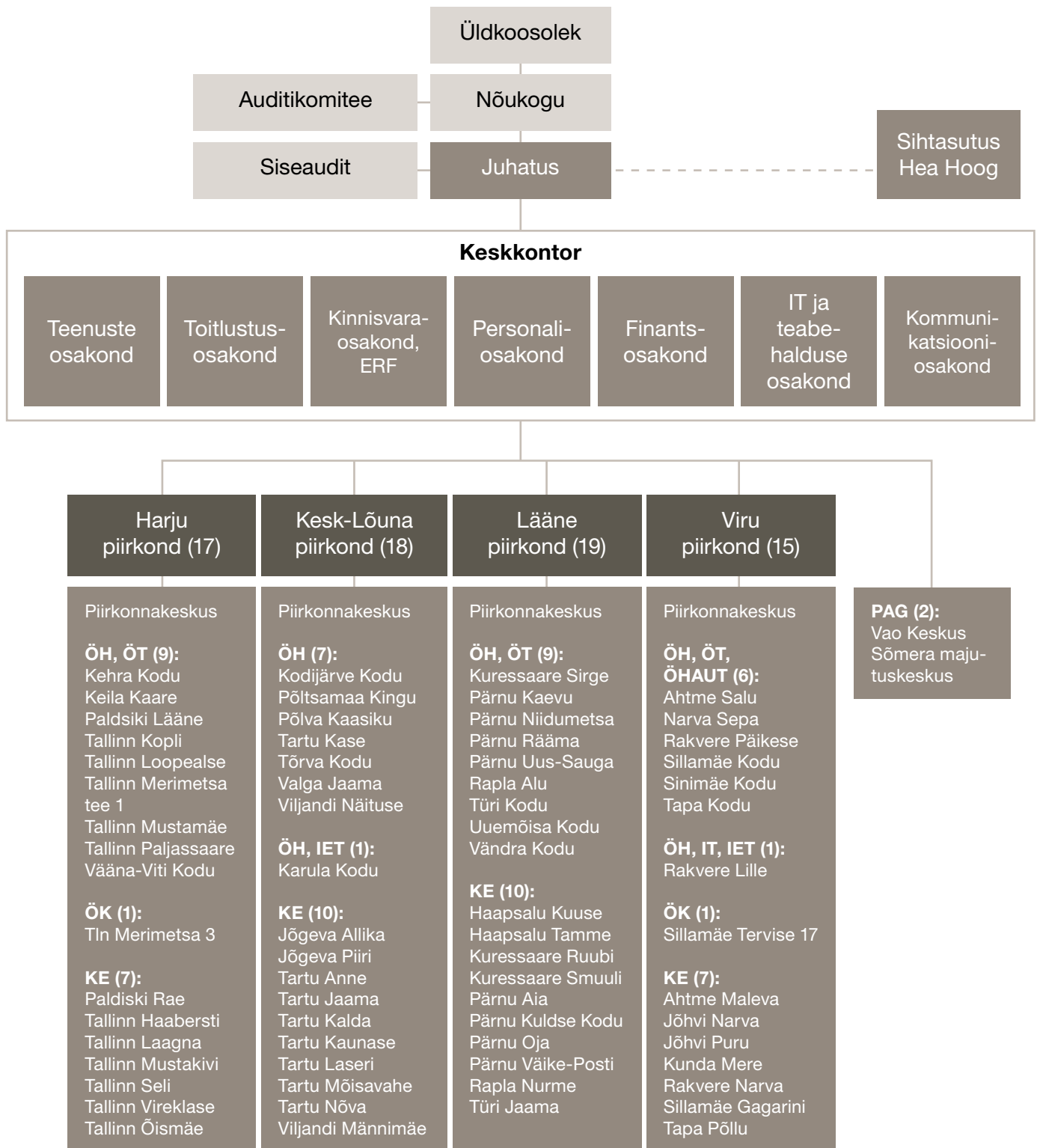
Eesmärk

Visiooni elluviimise eeldus on olnud suurte ühiselamu tüüpi kodude reorganiseerimine kaas- aegseks kogukondadesse hajutatud koduste teenuseüksuste võrgustikuks. 2010. aastal alustatud ja ERF-ist ja riigieelarvest rahastatud protsessi abikõlblikkuse perioodi lõpptähtaeg oli 2023. aasta lõpp. See eesmärk on 2023. aastaga täidetud, oleme loonud uue teenusekesk- konna 1546 kliendile. Edaspidi keskendume taastumist toetava teenuse osutamisele.

Struktuur

Seisuga 31.12.2023 oli ettevõtte koosseisus 828 töökohta, sh 714 klienditeeninduses (86%). Meie ettevõtte on üles ehitatud piirkondlikkuse põhimõttel, erihoolekandeteenuseid pakku- vad üksused on koondatud nelja piirkonda – Harju, Kesk-Lõuna, Lääne ja Viru. Piirkondadest eraldi paikneb pagulastega tegelev Vao Keskus. Ettevõtet juhib keskkontor, mis korraldab tugiteenuseid. Ettevõtte kontserni kuulub sihtasutus Hea Hoog (SAHH), mis otsib psüühilise erivajadusega inimestele töövõimalusi ja korraldab neile kaitstud tööd.

Joonis 2. Struktuur

Osutatavad teenused:

ÖH: ööpäevaringne erihoolekandeteenus

ÖT: ööpäevaringne erihoolekandeteenus äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimesele

ÖK: ööpäevaringne erihooldusteenus kohtumääruse alusel igapäevaelu toetamise teenus päeva- ja nädalahoivi teenusena

IT: igapäevaelu toetamise teenus

KE: kogukonnas elamise teenus

PAG: rahvusvahelise kaitse taotlejate majutusteenus

ÖHAUT: ööpäevaringne erihoolekandeteenus

autismispektri häirega inimestele

Paiknemine turul

Seisuga 31.12.2023 tegutses Eestis erihoolekandeteenuste turul kokku 145 teenuseosutajat (2021. aastal 138, 2022. a 140). Tegevusloa kohti oli aasta lõpuks kokku 10 200 (2022. a 9961, 2023. alguses 9954), millest olid:

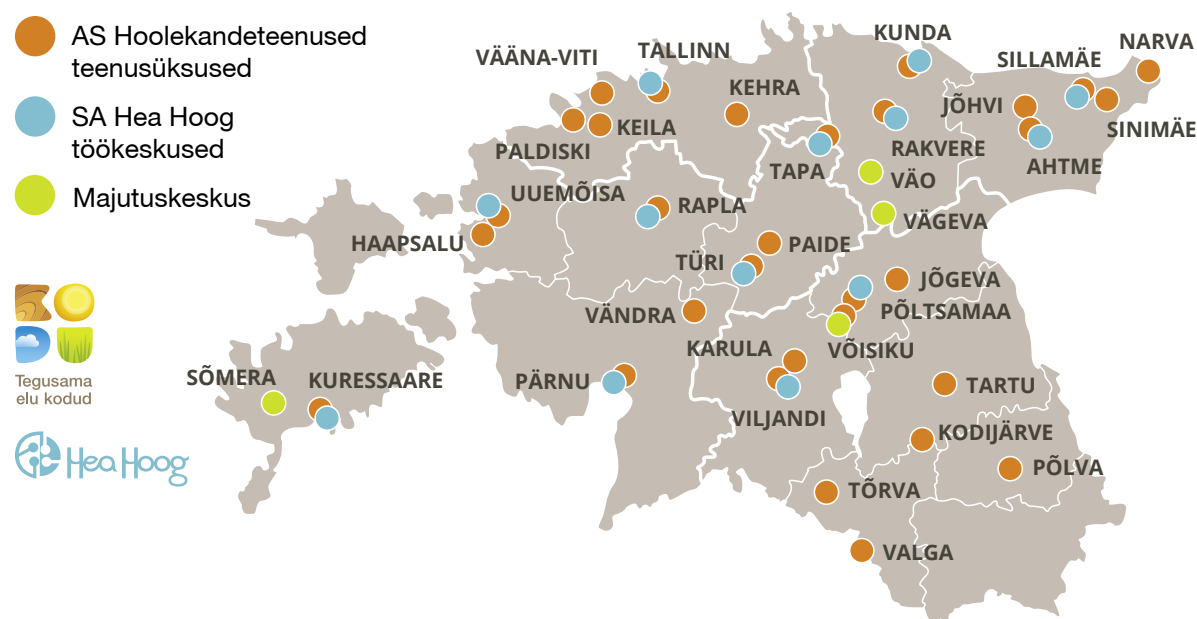
- 70% ehk 7188 igapäevaelu ja töötamist toetavat teenusekohta;
- 23% ehk 2303 ööpäevaringse toega teenusekohta;
- 7% ehk 703 kogukonnas elamise teenusekohta.

Meie ettevõtte keskendub suurema toetus- ja juhendamisevajadusega psüühikahäiretega inimestele pakkudes eelkõige ööpäevaringse toega teenuseid (ÖH, ÖT, ÖK) ja kogukonnas elamise teenuseid (KE). Seepärast moodustavad nendes segmentides meie teenusekohad enamuse SKA kogumahust (joonis 2). 2023. aasta lõpus oli meil kokku 1746 erihoolekandeteenuse kohta (turuosakaal 17%), sealhulgas 1344 ÖH, ÖT, ÖK ja ÖH AUT teenusekohta (turuosakaal 58%) ja 380 KE teenusekohta (turuosakaal 54%) (joonis 3).

Joonis 3. HKT turuosakaal

Joonis 4. AS-i Hoolekandeteenused ja Sihtasutuse Hea Hoog paiknemine Eestis

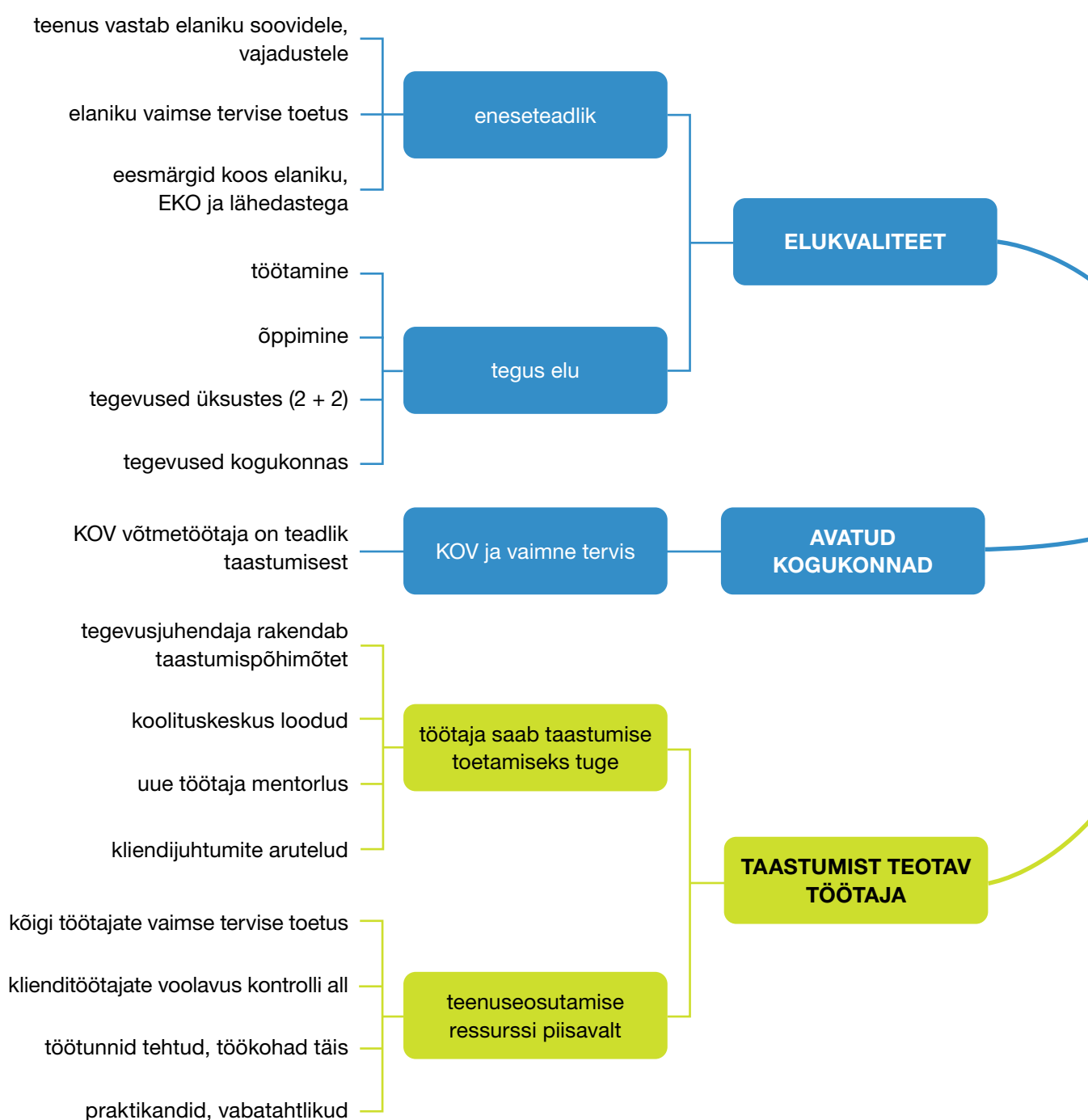

Strateegia 2023–2028

Visiooni elluviimise käigus oleme suured ühiselamu tüüpi hoolekodud reorganiseerinud kaasaegseteks, kogukondadesse hajutatud privaatsete teenuseüksuste võrgustikuks.

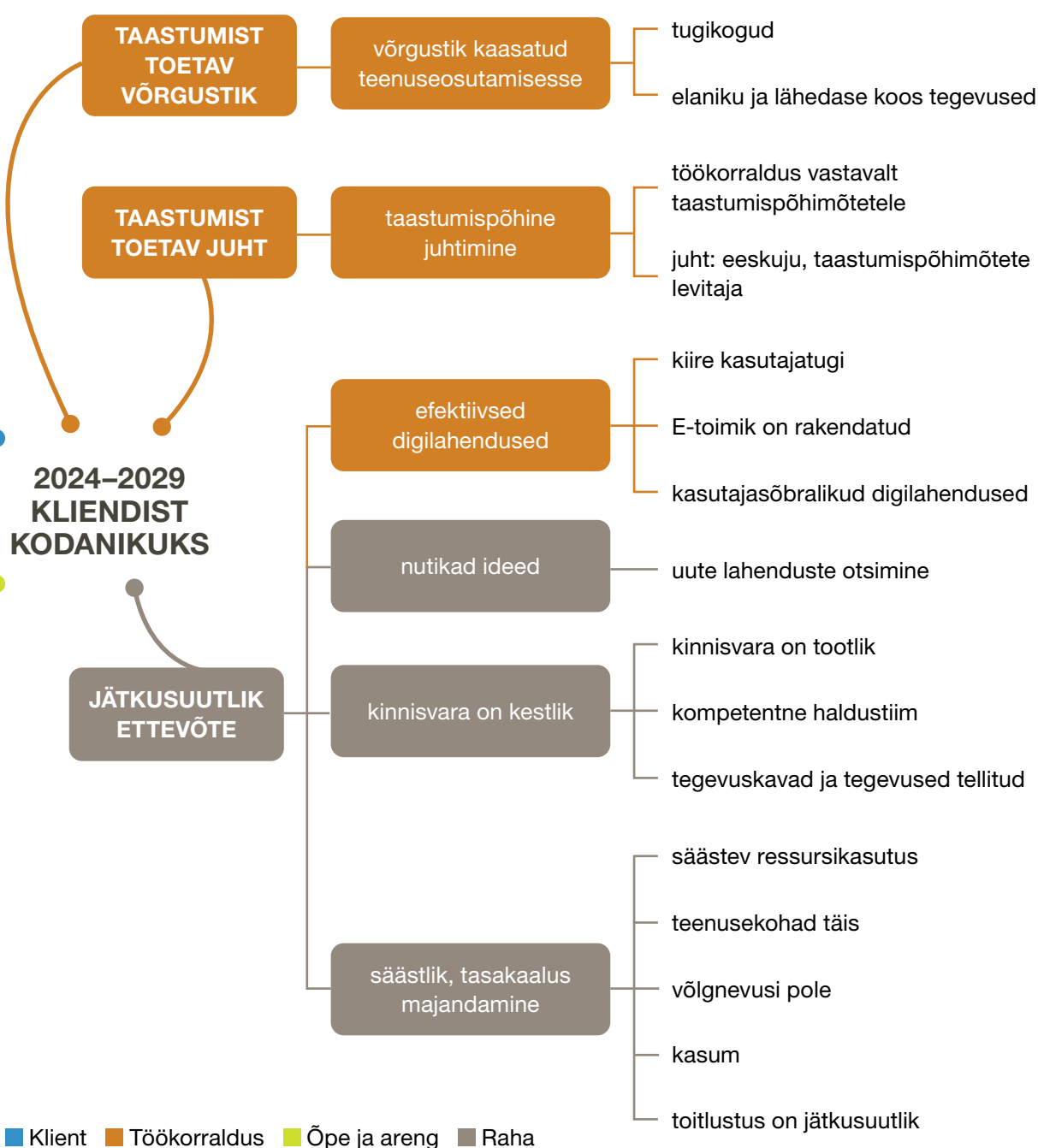
Visiooni elluviimise strateegia 2023-2028 toetub sotsiaalse innovatsiooni põhimõttele (joonis. Me loome, katsetame ja viime ellu uuenduslikke ideid ja praktikaid, mis aitavad paremini rakendada taastumispõhimõtet. Need uuendused võimaldavad meie klientidel kogeda inimõi-

Joonis 5. HKT strateegia 2023–2028

guseid ja hüvesid ning elada võimalikult iseseisvat elu kogukonnas. Loome uusi suhteid kogukonnaga ja tõstame nii töötajate, klientide kui ka üldsuse teadlikkust meie klientide soovide ja vajadustest ning et kogukonnapõhine taastumine on võtmelement nende soovide ja vajaduste rahuldamisel. Taastumispõhimõtte rakendamiseks vajalikud eeldused on vaja praktikas juurutada nii klientide, töötajate, ettevõtte kui ka kogukonnatasandil tegevustega.

Eesmärkide elluviimise eeldused on kestlik ja efektiivne majandamine, turvalised digilahendused ning võimekas tööpere.

Klient – rahulolev ja tegus kogukonnaliige

Kontaktid kogukonnaga

2023. aastal püstitasime eesmärgi, et igal KE ja ÖH üksusel on aasta lõpuks vähemalt kolm ning ÖT ja ÖK üksusel vähemalt üks koostöökokkulepe kogukonnas tegutseva ühingu, ettevõtte vms tegevusi pakkuva kohaga. Samuti püstitasime eesmärgi, et igal elanikul oleks vähemalt üks kord kuus regulaarne tegevus kogukonnas. Kokkulepete eesmärk on tagada meie juures teenusel viibivatele klientidele võimalus osaleda regulaarselt kogukonnas aset leidvates ettevõtmistes kõrvuti ja koos teiste kogukonnaliikmetega. Seejuures on oluline, et kliendid kasutavad teiste kogukonnaliikmetega samu kogukonnaressursse. Kolme koostöökokkuleppe eesmärgi saavutasid 76-st üksusest 66. Regulaarselt üks kord kuus osalesid elanikud kogukonna tegevustes järgmiselt:

- KE teenuselt 69%,
- ÖH teenuselt 40%,
- ÖT teenuselt 18%.

Enim koostöökokkuleppeid on sõlmitud raamatukogude, kirikute ning spordi- ja jõusaalidega. Need on ka need kohad, mis pakuvad kõige enam regulaarseid tegevusi kogukonnas.

Eesti keele kohvikust väarikate ülikoolini

Tatjana Patsanovskaja, Narva Sepa ja Sinimäe kodude tiimijuht

Narva Sepa kodus on meie eesmärk tihe suhtlus kogukonna ja linnavalitsusega, et tuua elanike igapäevaellu värskust ja uusi kogemusi.

Korraldame mitmeid ühisüritusi koostöös erinevate mittetulundusühingutega, näiteks Narva Füüsiliste Puuetega Inimeste Ühinguga Sportuna ja Narva Sotsiaaltöökeskusega. Oluline partner on Narva keskraamatukogu, mis korraldab meie elanikele regulaarselt raamatukoguringi, kus tegeletakse käsitööga ning tutvustatakse kõike muud uut ja huvitavat. Loomulikult on meie elanikud ka usinad raamatulaenutajad.

Koostöö Narva Gümnaasiumi ja Narva Õigeusu Gümnaasiumiga on viinud mitmekülgsete projektideni. Õpilased plaanivad tulla meile töövarjuks ning koolilapsed esitavad oma laule ja tantse. Ka õpetajad ja juhtkond on meie tegevustest väga huvitatud ning kavatsesid meid külastada.

On rõõm, et meie eriala ja kodude vastu tunnevad inimesed suurt huvi. Sel aastal külastasid meid vabatahtlikud Norrast, tööl käisid praktikandid ja isegi õiguskantsler tuli vaatama, millist elu Narva Sepa kodus elame.

Meil on tihe koostöö Taru Ülikooli Narva Kolledžiga – eakamad elanikud osalevad seal regulaarselt Väärikate ülikoolis. Loengud käsitlevad nii praktilisi kui silmaringi laiendavaid teemasid, sealhulgas näiteks vaimset tervist ja elektrikatkestuste korral tegutsemist.

Narva Sepa kodu elanik Anna Väärikate ülikoolist: „Mulle väga meeldib käia ülikoolis, saan teada palju uut ja huvitavat! Ülikoolis kävad enamasti eakad inimesed ja väga hea, et räägitakse tervisest. Arvan, et meil on vaja pöörata sellele palju tähelepanu. Tunnen ennast tudengina, see on tore!”

Narva Sepa kodu koostöö raamatukoguga

Laulupidu tõi Viljandisse

Kadri Talva-Ots, kommunikatsioonijuht

5. augustil toimus Viljandis XIV erivajadusega inimeste laulu- ja tantsupidu „Helisev kodu“. Pidud oli pühendatud psüühilise erivajadusega inimeste jõudmisele kogukondadesse ning suurte erihooldekodude sulgemisele. Sel korral kogunes laulukaare alla rekordarv lauljaid ja tantsijaid – ligi 1500 inimest, kelle hääled helisesid koos külalisartist Karl Madisega.

AS Hoolekandeteenused juhatuse esimees Liina Lanno on peol osalenud nii pealtvaatajana kui lauljana. „Igal aastal on meie pidu väga rõõmus, kuid see kord on eriline. Oleme peo pühendanud suure ajastu lõpule – eelmisel nädalal sulgesime viimase suure erihooldekodu

XV Erivajadusega inimeste laulu- ja tantsupidu „Helisev kodu“

seitsmeteistkümnest. Kõik osalejad elavad nüüd kogukondades ja tulevad väikestest kodudest. See tähendab ka jällenägemisrõõmu, kuna pidu on võimalus kokku saada inimestega, kellega suurtes erihooldekodudes aastaid koos elati.”

Osaleja Mihkel oli peol laulmas esimest korda, kuid emotsioonid olid väga head: „Mulle meeldis kõige rohkem inimeste entusiasm ja tahe lauda. Paljud on eakad ja paljudel on tervisega probleeme, kuid kõik nad tulevad siia ja laulavad ning see on väga ilus.“

Esimest korda oli laulu- ja tantsupeol kirjeldustõlge, mis kirjeldas nägemispuudega inimestele peol toimuvat. Viipekeeletõlkega laulupidu sai jälgida nii kohapeal kui otseülekande vahendusel Sakala ajalehe veebist.

Klientide tööhõive ja õppimine

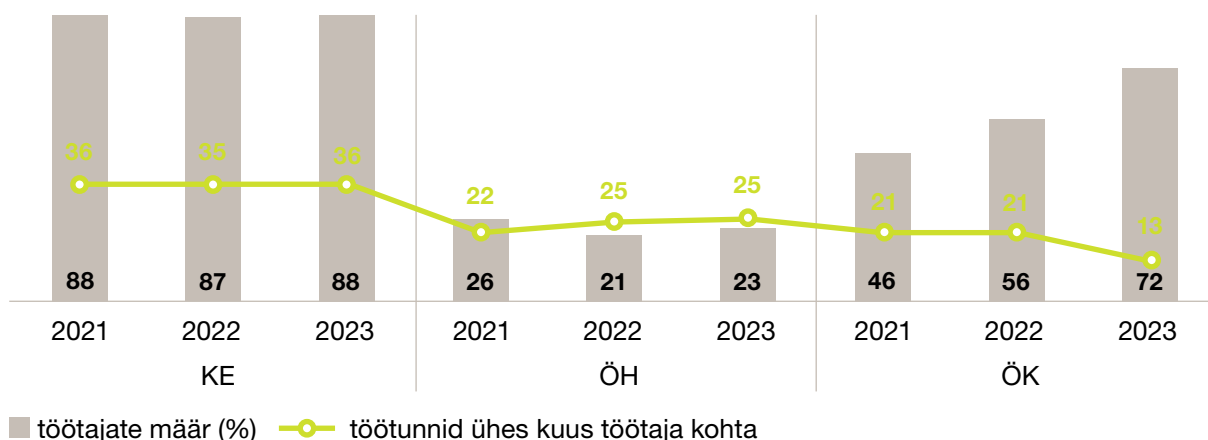
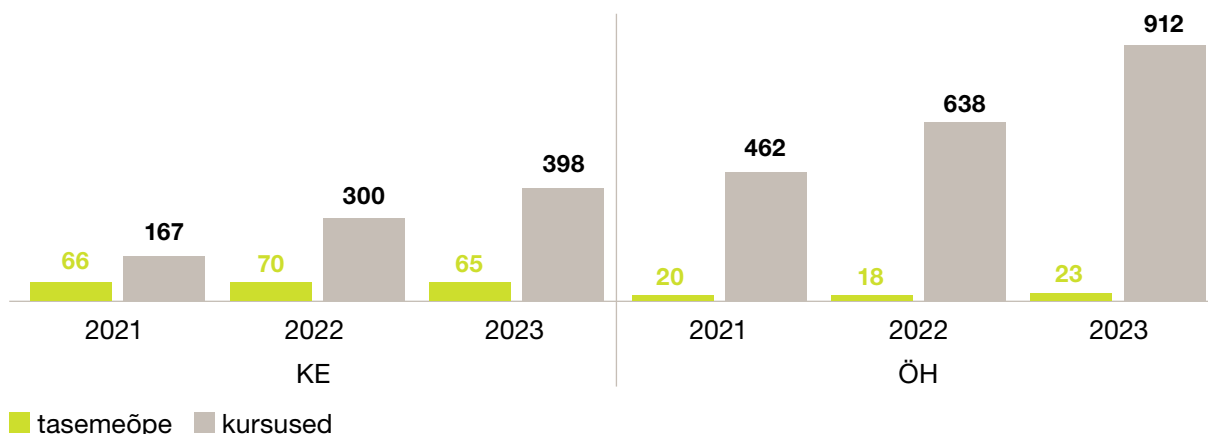
Meie eesmärk on pakkuda teenust taastumisühiskonnale vastavalt. See tähendab inimese õigust olla koheldud võrdse kogukonnaliikmena ja kohustust panustada ühiskonda vastavalt oma võimetele. Sellepärast on meile oluline lisaks kogukonnas aktiivne olemisele edendada klientide tööhõivet ja õppimist.

ÕH, KE ja ÖK elanikest töötas 2023. a kokku 603 inimest ehk 40% (2022. aastal 39%). Avatud tööturul töötas neist 123 inimest (20%). Peamised töökohad avatud tööturul olid koristusteenused sise- ja välitingimustes. Meie elanikud töötasid ka tugiisiku, rehvitehniku ja telefoniopeeraatorina. Enim elanikke töötas SA Hea Hoog töökeskustes, nendest 335 tegi käsitööd, 78 inimest hoidis korras ettevõtete ja korteriühistute objekte ja 62 tegid allhanketöid (esemete sorteerimine, pakendamine). ÖK teenuse kliendid töötasid kaitstud töökoha tingimustes elukohaga samades majades ja tööga oli 2023. aasta jooksul hõivatud kokku 72% klientidest (2022. a 56%). Peamised tööd olid katusedetailide pakendamine ja lemmikloomade nuuskimismattide sõlmimine.

Võrreldes 2022. aastaga on keskmine töötundide arv kuus jäänud samale tasemele või veidi tõusnud KE ja ÕH teenusel. Sobilike tööde tarneraskuste tõttu vähenesid ÖK-le pakutavad töövõimalused ja seega ka töötunnid. Samas tõusis ÖK teenusel oluliselt töötavate elanike määr – 72%-ni (2022. a 56%). Paariprotsendiline tõus oli ka KE ja ÕH teenuse elanike seas (joonis 6).

2023. aastal jätkasime elanike abistamist tasemeõppes ja õppekursustel osalemisel. Kursustel osalevate inimeste arv on endiselt tõusutrendis (joonis 7).

Tasemeõppes osales aasta jooksul keskmiselt 12% kõigist KE teenusel viibinud inimestest ja 1,4% kõigist ÕH klientidest. Keskmiselt osales igal kuul kursustel nii KE kui ka ÕH teenuselt 33% klientidest. Nii tasemeõpe kui ka kursused toimusid vahelduva eduga füüsilise kontaktõppe vormina ja e-õppena.

Joonis 6. Töölepinguga töötavate klientide määrad (%) ja töötunnid 1 kliendi kohta**Joonis 7.** Tasemeõppes ja kursustel osalenud klientide arvud

* arvud kajastavad kõiki neid elanikke, kes aasta jooksul teenustel viibisid ja osalesid vähemalt ühes õppetegevuses

Tasemeõppes läbiti puhastusteenindaja, köögiabilise, kokaabi, abipagari, autoremondi ja -hoolduse, rehvidehniku, puutöö, kütte- ja jahutussüsteemide erialad. Samuti alustati õpinguid põhi- ja keskkoolis. Õppeasutused, kus haridust omandatakse, on Astangu Kutser rehabilitatsioonikeskus, Võrumaa Kutsehariduskeskus, Viljandi Kutseõppekeskus, Pärnu Kutsehariduskeskus, Võrumaa Kutsehariduskeskus, Valga Kutseõppekeskus, Järva Kutsehariduskeskus, Tartu Kutsehariduskeskus, Tartu Rakenduslik Kolledž, Tartu Waldorfgümnaasium, Kopli Ametikool, Keila Kool, Tallinna Mehaanikakool, Rakvere Ametikool, Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium, Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasium ning Vana-Vigala Tehnika- ja teeninduskool.

Meie elanikud osalesid erinevatel kursustel, näiteks ohutust käsitlevatel (tuleohutus, ohutu interneti kasutamine, ohutu liiklemine), kunsti ja käsitöö, vaimse tervise (toitumise ja liikumise mõju vaimsele tervisele, kogukond kui taastumise paik, stressi juhtimine jne), enese eest hoolitsemise (hammaste, peanaha ja jalgade hooldus, tervislik toitumine jne) ning loodus- ja keskkonnateemalistel kursustel.

Teistmoodi päev Tallinna töökeskuses

Anne Somelar, SA Hea Hoog Tallinna Töökeskuse praktikant

7. veebruaril toimus SA Hea Hoog (SAHH) Tallinna Töökeskuse klientidele suunatud infopäev, mille eesmärk oli kaasata kliente töö korraldamisse. Kokku osales sündmusel 40 töötajat/klienti. Üritust aitas korraldada Haapsalu Kutsehariduskeskuse tegevusjuhendaja tasemeõppe praktikant Anne õppetöö raames läbiviidava kogukonna projekti raames.

Ürituse alguses tutvustas SAHH-i tootmis- ja müügitööjuht Epp Sõna põgusalt asutuse üldiseid eesmärke ja suundasid ning tegi ülevaate Tallinna töökeskuse teenustest ja töötegevustest. Räägiti nii tulevikuplaanidest kui ka märtsikuisest kolimisest peagi valmivatesse uutesse ruumidesse.

Kõik kliendid osalesid meeskonnatöös, kus kolmes grupis arutati kolme küsimust:

- Mida võiks töökeskuses teha teisiti või uut moodi?
- Milliseid töid võiks töökeskuses veel teha?
- Mida võiksid tegevusjuhendajad teha teisiti või uut moodi?

Kõik meeskonnatöös osalevad inimesed said oma mõtted ja soovid välja öelda ning kõik öeldu pandi kirja grupijuhtide ehk praktikantide ja tegevusjuhendajate poolt.

Üldiselt olid kliendid töiste tegevuste pakkumisega töökeskuses kohapeal rahul, kuid muidugi toodi välja palju erinevaid tegevusi, millega veel võiks siin tegeleda – näiteks keraamika, kangastelgedel kudumine, heegeldamine, korvipunumine jne.

Lisaks soovitakse võimalust külastada tööandjaid ja proovida töötamist avatud tööturu tingimustes. Ka ühisüritusi võiks enam korraldada. Kirja sai veel palju muid häid ettepanekuid ja mõtteid, millega Tallinna töökeskuse tegevusjuhendajad saavad igapäevast tööd planeerides arvestada.

SA Hea Hoog Tallinna töökeskuse infopäev erivajadusega meistritega

Tõsisele mõttetööle järgnes meelelahutuslik osa, mis koosnes muusikalistest numbritest ja lõbusatest võistlusemängudest. Kõik soovijad said osaleda ja ennast proovile panna erinevates tegevustes, mis nõudsid kiirusest, täpsusest, osavust, tähelepanu ja mängulusti. Eriti meeleolukaks osutus vatitupsude viskamise täpsusmäng, millest võtsid osa ka need, kes muidu teistes mängudes vaatajateks olid. Lõpetuseks keerutati veidi jalga tantsurütmis ning maitsti suupisteid ja kohvi.

Selline teistmoodi tegemiste hommikupoolik tõi klientidelt positiivseid tagasisidet ja taolist kaasavat ideekorjet-ühisüritust plaanime kindlasti korraldada ka edaspidi.

Töökäimine on harjumus

Erle Eenmaa, Keila ja Paldiski üksuste tiimijuht

SA Hea Hoog Keila töökeskus tegutses Keila Kaare kodu kõrval tegutsenud peaaegu kodu avamisest alates. Töökeskus asus umbes 500 m jalutuskäigu kaugusel, mis on parajalt lähedal ka kehvemale kõndijale.

Töökeskuses käisid tööl kliendid kolmest HKT üksusest, nii Keilast kui Paldiskist. Kuna töökeskus asus Keila kodule kõige lähemal, oli kõige enam töökäijaid just sealt. Oli aeg, kui peale hommikuvõimlemist suundusid pea pooled maja elanikest töökeskusesse. Tööaja osas on tulnud teha muudatusi ja nii mõnelgi elanikul on nendega raske olnud harjuda. Näiteks sõltumata sellest, kas oli tööpäev või mitte, võttis Sass oma sussid käe otsa ja jalutas igal hommikul kell pool kümme töökeskuse ukse taha. Nii sees on harjumus tööle minna ja tööd teha!

Töötamise olulisust oleme oma kodudes palju rääkinud ning teeb head meelt, et tegevusjuhendajad on hoolega toetanud klientide võimalusi leida tööd ka avatud tööturul. Nii on Paldiskis arutatud töövõimaluste otsimist väga töökale Rivole näiteks kojamehena ja KE üksusest Mart on käinud Kaitseväes proovipäeval abikoka tööd vaatamas. Mõlemad mehed võiksid ja suudaksid head tööd teha ka avatud tööturul.

Keilas on see aasta alanud edukamalt – meie Allan ja Karel alustasid tööd Expressposti postiljonidena. Tegevusjuhendaja Karl leppis kokku töövestlused, saatis neid esimesel vaatluspäeval ja on igati toetanud noormehi töö alustamisel. Oma uue töö kohta ütleb Allan: „Olen väga rahul, käime kaks korda nädalas, mina saan kahe tunniga oma posti veetud.“

Hoiame silmad lahti ja mine tea, mis võimalusi veel kogukonnas meile pakkuda on. Kes otsib, see leiab – küll töö tegijaid leiab!

Allan ja Karel tööl Expressposti postiljonidena

Teenuse koosloome ja rahulolu

Tegevusplaanide koostamine elanikele koosloomes ehk kliendi, eestkostja ja/või lähedase osavõtul on teinud 2023. aastal väikese tagasilanguse (2020. a 87%, 2021. a 91%, 2022.a 97% ja 2023.a 96%). 2023. a toimus 57% tegevusplaani koostamise koosolekutest kliendi aktiivsel osavõtul (2022. a 55%) ja eestkostjad osalesid 66% koosolekutest (2022. a 57%). Lähedaste osalemisprotsent tegevusplaanide koosolekul on 15% (2022. a 12%).

Tähtsamad muutused toimusid eestkostjate ja lähedaste kaasamises, millele oleme ka aasta otsa rõhku pööranud. Eestkostjate osalus tõusis 9,6% võrra (66%-ni), lähedaste osalus tõusis 3,3% võrra (15%-ni). KE ja ÖK teenustel on langenud klientide aktiivne osavõtt ja sealjuures veidi tõusnud klientide passiivne osavõtt. ÖK teenusel on langenud lisaks klientide osavõtule ka eestkostjate (-11%) ja lähedaste osavõtt (-13%). Seetõttu on ka ÖK teenuse üldine koosloome protsent langenud pea 16% võrra 82%-ni (tabel 2).

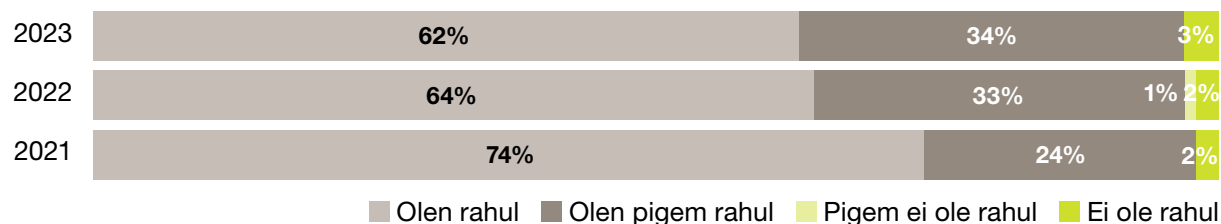
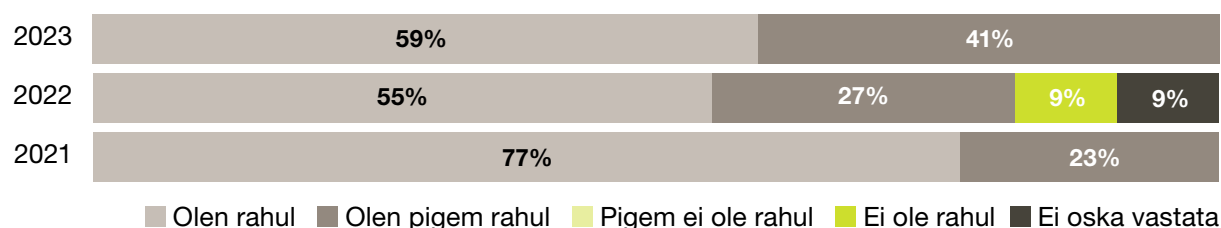
2023. aastal oli taaskord fookuses eestkostjate ja lähedaste kaasamine klientide ellu, sh tegevusplaani koostamisse. Küsisime neilt pärast tegevusplaani koosolekul osalemist ka tagasisidet tegevusplaanide kohta ja valmisolekut elaniku eesmärkide saavutamisel kaasa lüüa. Teadlik tähelepanu on andnud ka häid tulemusi – üle-ettevõteline eestkostjate koosloome protsent on kahe aastaga tõusnud 24%.

Tagasisideküsitluses osales aasta jooksul 478 eestkostjat ja/või lähedast. Nendest 99% tunnevad, et said kaasa rääkida elaniku tegevusplaani eesmärkide seadmisel ning 97% soovivad ka edaspidi olla tegevusplaani koostamise juures. 89% vastajatest avaldasid valmisolekut aitama kliendil/lähedasel seatud eesmarke saavutada.

2023. aastal uurisime ÖH ja KE klientide ning eestkostjate rahulolu. Toimus ka iga-aastane partnerite rahulolu-uuring.

Tabel 2. Muutus koosloomes võrrelduna 2022. aastaga (roheline näitab koosolekust osavõtu tõusu, punane langust)

Muutus koosloomes võrrelduna 2022. aastaga							
Teenuse	Tegevus- plaane 2022	Tegevus- plaane 2023	Osalet klient ja/või eest- kostja ja/või lähedane	Klient osalet aktiiv- selt	Klient osalet passiiv- selt	Eest- kostja osalet	Lähedane osalet
KE	255	380	-3,20%	-11,30%	7,80%	1,10%	-0,20%
ÖH+ÖHJ	685	862	-1,20%	6,20%	-8,50%	15,00%	4,50%
ÖK	42	72	-15,70%	-14,70%	2,80%	-10,50%	-13,30%
ÖT+ÖHH	373	454	5,40%	1,70%	-2,40%	11,30%	6,40%
kokku	1355	1768	-0,40%	2,00%	-4,00%	9,60%	3,30%

Joonis 8. KE ja ÖH klientide eestkostjate ja lähedaste rahulolu ettevõttega tervikuna

Joonis 9. Koostööpartnerite rahulolu ettevõttega tervikuna

ÖH ja KE klientide rahulolu-uuringus osales kokku 13% ÖH ja KE klientidest (162 elanikku). Oma kodu ja pakutava teenusega oli 2023. aastal rahul 92% (2022. a 78%) küsitletutest. Muudes küsimustes võib välja tuua, et vastajatest

- 79% tunneb end oma elukohas koduselt;
- 81% ütleb, et töötajad aitavad muuta nende päevad huvitavaks;
- 94%-le meeldib oma tuba ja 87%-le meeldivad kodu töötajad;
- 96% osalevad kodutöodes ja 60% teevad tasustatavat tööd.

ÖH ja KE klientide eestkostjate ja lähedaste rahulolu meie ettevõtte teenusega on 96% (2022. a 97%) (joonis 8). Info saab meie ettevõtte kohta kergesti kätte 95% (2022. a 91%) vastanutest ja 86% (2022. a 87%) leiab, et nende ettepanekutele ja kaebustele reageeritakse kiirelt. Stabiilselt hea on eestkostjate rahulolu personaliga – 94% (2022. a 97%) vastanutest arvab, et tegevusjuhendajad toetavad kliente ja 91% (2022. a 92%), et personal oskab oma tööd.

Koostööpartnerite uuringus osales 17 vastajat. Meiega on rahul või pigem rahul 100% vastanutest (joonis 9). Partnerite arvates pakume järjest kvaliteetsemat teenust ning koostöösuhted on mitmekülgsed ja sisukad. Oleme hea koostööpartner ja ise motiveeritud koostööd tegema.

Arengukohana toodi välja, et teenuse kvaliteet on erinevates üksustes ebaühtlane ning soovitatakse pöörata suuremat tähelepanu kvalifitseeritud personali leidmisele, tööjõu volavuse vähendamisele ja töötajate tunnustamisele.

Kuressaares kohtus esimene tugikogu

Marianne Polding, Kuressaare üksuste tiimijuht

Taastumist toetava ettevõtteks oleme loomas igas piirkonnas elanike lähedastest ja eestkostjatest tugikogu, mis võiks regulaarselt kohtuda, et rääkida kaasa meie kodude elanike elukorralduse erinevatel teemadel.

Esmalt kutsus teenuste arendusjuht Reet Asmer Teamsi koosolekule igast piirkonnast juhid, kelle üksustes oli sel aastal plaan tugikogu ellu kutsumisega alustada. Koos arutades mõtlesime enda jaoks selgeks, mida loodavalt tugikogult ootame ja kuidas see võiks kõikidele osapooltele kasu tuua. Saime aru, et läbi tugikogu oleksid elanike lähedased paremini informeeritud. Meie elanike elu korraldajatena saaksime kuulda eestkostjate ja lähedaste ettepanekutest ja ootustest ning loomulikult oleks ka elanike taastumisprotsess veelgi enam toetatud.

Ootasin põnevusega, kuidas meie Kuressaare Sirge, Smuuli ja Ruubi kodude tugikogu hakkab päris elus välja nägema ja alustasin kohe selle kokkukutsumist. Hea meel oli teada saada, et kohale saab tulla ka meie finantsjuht Piret Lemsalu, kes räägib eelarve kujunemisest. See oli kutset esitades hea argument. Võimalusest osa saada tugikodu esimesest kohtumisest ei tahtnud ilma jääda ka Lääne piirkonna juht Elin Kokla.

Jõudiski kätte 16. juuni. Ilm oli suurepärase, saime Sirge Kodu juures kogukonnaaias valmis seada kena istumiskoha. Peale osalejate saabumist ja mõnusat vestlust asusime kohtumise peateema ehk tugikogu loomise juurde. Reet tegi väikese ülevaate tugikogu kontseptsioonist ja Piret rääkis eelarve kujunemisest. Elanike lähedased tundsid huvi, milliseid vahendeid peaks ostma ettevõtte ja millised kulud peaksid olema nende kanda. Rääkisime olulised nüansid omavahel läbi. Kõige rohkem oli küsimusi elanike vaba aja sisustamiseks vajalike

vahendite soetamise ja huvireiside korraldamise kohta. Lähedaste ootus on, et toimuks rohkem väljasõite ja ürituste külastusi. Saime teada, et nad on ka ise valmis elanike huvitegevustesse rohkem panustama kas rahaliselt või ka ise tulema saatjana üritusele kaasa.

Kokkuvõttes saab öelda, et meie esimene tugikogu koosolek toimus väga meeldivas õhkkonnas. Saime omavahel jagada vajalikku infot ja saada värsket pilku edasiseks koostööks. Leppisime kokku, et järgmine kohtumine toimub oktoobris ja loodetavasti liitub siis meiega veel mõne elaniku lähedane.

Kuressaare tugikogu esimene kohtumine

Aktiviseerivate tegevuste pakkumine kodus

Aastal 2023 muutsime üksuste poolt elanikele pakutavad aktiviseerivad õppe- ja huvitegevused regulaarsemaks ning sisutihedamaks. Eesmärk oli tagada, et iga üksus korraldab ja viib nädalas tööpäeviti läbi vähemalt neli tegevust, kusjuures vähemalt 90% neist tegevustest toimub ja igal elanikul on päevas vähemalt üks selline tegevus kavandatud.

Planeeritud tegevustest toimus 90%, populaarseimad tegevused olid vestlus- ja juturingid, liikumistegevused ja muusikalised tegevused, osalusaktiivsus oli 87%.

Koostööprojektid (välisriigid)

2023. aastal tegime koostööd mitme välisriigi organisatsioonidega. 2022. aastal lõime esimese kontakti Soome erihoolekandeteenuse osutajatega Kakspy Services Ltd ja Niemikoti Services. 2023. aastal alustasime koostöös Ermasus+ projekti „Involvement in Recovery Orientation”, mis keskendub taastumise põhimõtete väljatöötamisele ja töötajatele mõeldud koolituse loomisele. Projekt jätkub 2024. aastal.

Jätkus koostöö Autism Foundationiga, kellega arendame ka tulevikus autispektri-häirega inimestele mõeldud ööpäevaringset teenust. 2023. aastal saime võimaluse koos tiimi- ja piirkonnajuhtidega külastada partnerite Helsingis asuvaid teenusekohti.

Eesti ja Soome koostööpartnerite kohtumine

Koostööprojektid kogukonnaga

2023. aastal seadsime eesmärgi, et igal piirkonnal on töös vähemalt üks koostööprojekt kohaliku omavalitsuse ja/või kogukonnaga. Mõte on olnud algatada mõni uus projekt, milles saaksid kaasa lüüa inimesed kogukonnast, kes igapäevaselt ei ole meiega seotud.

Aasta jooksul loodi koostöös viis erineva sisuga projekti üheksas omavalitsuses. Kõige suurema mõjuga oli helkurpuude projekt, kus meie elanikud algatasid helkurite kogumise kampania ning tulemuseks olid puude otsa riputatud helkurid, mida kogukonnaliikmed said enda nähtavaks tegemiseks võtta.

Lisaks osaleti ürituste korraldamisel olles nii toolide paika seadjad kui ka näiteks orienteerumismängul kontrollpunkti korraldajad.

Uue projektina on Uuemõisa Kodu koostöös kohaliku omavalitsusega leidnud kogukonnast abivajajad eakad, kellel käiakse abiks näiteks lume rookimisel ja puude tuppa toomisel.

Mitmed üksused alustasid läbirääkimisi kohaliku omavalitsusega, et koostöös raamatukogudega alustada „tere tulemast“ kohtade loomisega. Need on kohad, kus kasulikke tegevusi ja teadmisi (loengud, õpitoad) saavad kõik huvitatud inimesed.

Helkuripuud aitavad inimestel pimedas turvalisemalt liigelda

Kadri Talva-Ots, kommunikatsioonijuht

Novembris ehitati nii Lääne kui Viru piirkondades 15 helkuripuud, et kogukonnaliikmed saaksid vajadusel endale puuduoleva helkuri võtta ja pimedas turvaliselt liikuda. Heade sõprade toel riputasid AS-i Hoolekandeteenused kodude psüühilise erivajadusega elanikud juba teist aastat puudele helkureid – kokku enam kui 1600.

„Helkurite kogumine läks üle ootuste hästi, kui arvestada seda, et alustasime sel aastal nende aktiivsema kogumisega alles oktoobri teises pooles. Mul on väga hea meel, et oli ka uusi toetajaid, kes õla alla panid. Kõige rohkem valmistas rõõmu, et Politsei- ja Piirivalveamet toetas meid 112 helkuriga, mis on omamoodi tähendusrikas number,“ kommenteeris Lääne piirkonna projekti koordineerinud kogukonnatöö tegevusjuhendaja Mari-Liis Jäärats.

Ka meie elanikud soovisid anda omapoolse panuse selleks, et pimedal ajal oleks turvalisem liikuda. Uuemõisa Kodu tegevusjuhendaja Maarja Prikmanni sõnul oli helkurriidest ripatsite valmistamine elanikele nagu töö: „Kõik elanikud end väga asjalikud ja tundsid end vajalikuna.

Sinimäe helkuripuu ehtimine

Kuressaare helkuripuu

Arutasime, miks peab helkurit kandma ja rääkisime ka seda, et teeme helkureid teiste jaoks, et nad saaksid helkuripuult helkuri võtta, kui neil endal ei ole.“

Nii Sinimäe kui Narva Sepa kodude elanikud ehtisid helkurkuuske koos kohalike koolide õpilastega. Esmalt räägiti liiklusohutusest ja sellest, miks on vaja väikest säravat abimeest kaaslaseks, seejärel kinkisid meie elanikud lastele isetehtud helkuriidest ripatseid – paljud võtsid nii endale kui mõtlesid ka vanemate ja õdede-vendade turvalisuse peale. Lapsed leidsid, et pimeduses nähtav olemiseks peab igaüks särama kui jõulukuusk.

„Viru helkurpuude projekt sündis koostöös kogukonnaga – meiegi kodude elanikud soovisid aidata inimesi, kellel ei ole helkurit ja valmistasiid helkivaid ripatseid. Oma panuse helkurite kogumisel andis ka kogukond,“ sõnas Narva Sepa ja Sinimäe kodude tiimijuht Tatjana Patsanovskaja.

Uuemõisa elanikud: uhke on teisi aidata!

Maarja Prikmann, Uuemõisa Kodu tegevusjuhendaja

Meie Uuemõisa Kodu elanikud sõltuvad suuresti riigi abist, kuna paljud neist ei suuda käia tööl. Nii tekkis mõte, et võiksime ka ise kellelegi abiks olla, et saavutada tasakaal.

Sotsiaalmaja kaudu leidsime kaks vanemat naisterahvast, kes vajavad abi küttepuude tuppa toomisega, kuna neile endile pole see enam jõukohane. Oleme juba paar korda käinud Peetri ja Aleksandriga neid abistamas (meie plaan on käia seal edaspidi kord nädalas) ning naised, keda me aitame, on väga tänulikud. Tundub, et on tekkimas toredad sõprussuhted.

Kuna Uuemõisa Kodus on maaküte, siis meil endil selliseid töid pakkuda ei ole, kuid meie mehed soovivad siiski aegajalt füüsilist ja vajalikku tööd teha. Lisaks tunnevad nad uhkust selle üle, et saavad ka teistele abiks olla, mitte ainult ise abi saada.

Kui lumi maha tuleb, lubasime minna appi lund lükkama. Ka kevadiste tööde osas on meie poisid juba abivajavate naistega plaanid paika pannud.

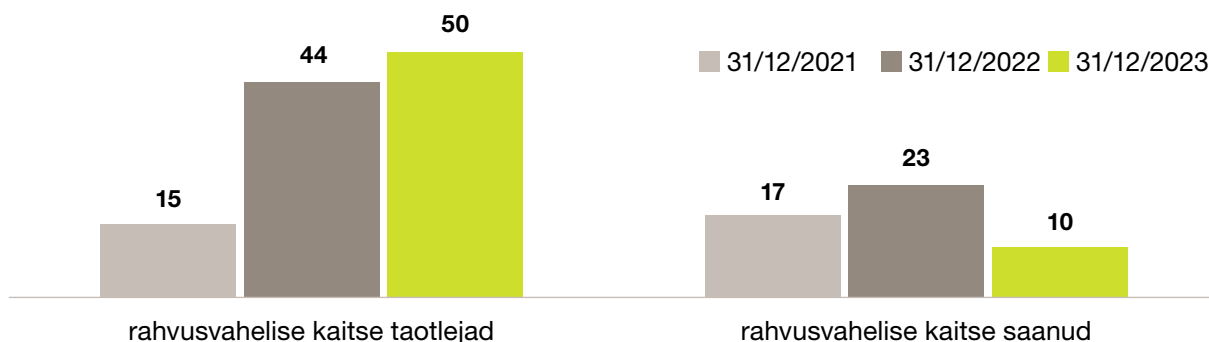
Uuemõisa Kodu elanik Aleksandr aitamas eakaid kogukonnaliikmeid

Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja põgenike majutuskeskused

2022. aastal alanud sõda Ukrainas on toonud Eestisse tuhandeid sõjapõgenikke ja sellega seoses alustas ettevõtte sõjapõgenikele majutuskeskuse teenuse pakkumist Sõmera ja Või-siku hooldekodude ruumides. Teenuse tellija oli Sotsiaalkindlustusamet. Sõmera majutuskeskuses osutasime teenust 2023. aasta juuni lõpuni ning edaspidiselt jäi Sõmerale üürnikeks ligikaudu 150 inimest, kes oma elamise eest ise tasuvad. Või-siku majutuskeskuse tegevus lõppes aasta lõpul ja alates 2024. aastast me enam seda teenust ei osuta.

Jätkuvalt osutame rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuse teenust Vaos ja Vägeval. 2022. aastal toimunud hanke tulemusel sõlmisime lepingu neljaks aastaks Vaos ja Vägeval rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuse teenuse osutamiseks kuni 150 inimesele. Vao ja Vägeva majutuskeskuse rahvusvahelise kaitse taotlejate ja kaitse saanute arv oli võrreldes 2022. aastaga veidi kahanenud ja oli 2023. a lõpus 60 inimest (joonis 10).

Joonis 10. 2023. a lõpus Vao ja Vägeva majutuskeskuse teenusel olevad inimesed

Suurem osa 2023. a teenusel olnud inimestest olid pärit Venemaalt, Ukrainast ja Afganistanist (joonis 11).

Joonis 11. Vao ja Vägeva majutuskeskustes teenusel olevate inimeste TOP 4 päritoluriiki

Sooliselt oli Vao ja Vägeva majutuskeskuste elanike proportsioon 2023. aastal veidi erinev eelmisest, meeste osakaal oli 51,6 %, naiste 25% ja laste 23,33%. Perede arvud jäi võrreldes eelmise aastaga samaks – kaheksa.

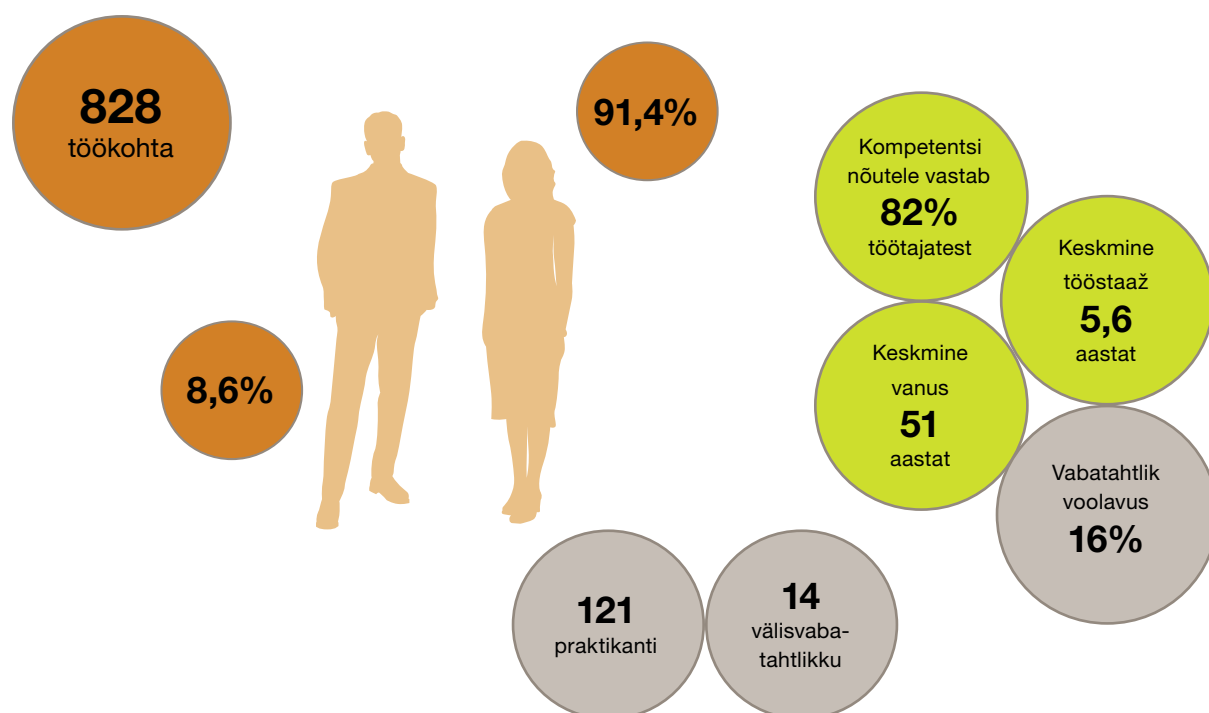
2023. aasta jooksul saabus rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuse teenusele 99 uut taotlejat. Rahvusvaheline või ajutine kaitse anti 46-le inimesele. Kõigist aasta jooksul keskuselt välja liikunud 70-st rahvusvahelise kaitse saanud isikust jäid Eestisse elama 65. Populaarseim kohalik omavalitsus, kuhu kaitse saanud isikud elama asusid, on läbi aastate Tallinn.

Sarnaselt 2022. aastaga on sõda Ukrainas mõjutanud oluliselt Vao ja Vägeva majutuskeskuste teenust. Igapäevast tuge ja nõu vajasisid paljud inimesed, kes olid sunnitud oma kodudest lahkuma sõja või poliitiliste vaadete tõttu. Keskustes tagati esmavajalik kohanemisprogramm ja eesti keele õpe, psühholoogiline nõustamine ning abi töökohtade leidmisel, toimusid ekskursioonid Eesti erinevatesse paikadesse. Sarnaselt eelnevatele aastatele tegeleti koduümbruse korrastamise ja aiasaaduste kasvatamise ning enda tarbeks hoidiste valmistamisega. Tööõigust omavatest isikutest töötasid erinevatel töökohtadel 16 inimest. Tööd leiti teeninduse ja tootmise valdkonnas. Kogukonnaga lõimumiseks vajalikus eesti keele tunnis osales igapäevaselt keskmiselt 30% täiskasvanutest, mis kahanes võrreldes 2022. aastaga 4%.

Klienditööd toetavad tugiteenused

Tööpere

31.12.2023 seisuga oli ettevõtte koosseisus 828 töökohta, sh 714,5 (86,3%) klienditöötajat (tabel 3). Uute üksuste (sh Tallinna Merimetsa tee 1, Tartu Kase ja Pärnu Kaevu üksused) avamine tingis töötajaskonna kasvu, kuid teiste, varem avatud kodude töökorralduse sujumise arvelt vähenes võrreldes 2022. aastaga veidi kogu töötajaskond.

Tabel 3. Koosseisu täiskohtade (FTE) jagunemine valdkonniti

	Kliendi- töötajad	Toitlustus- teenindajad	Kinnisvara- haldajad	Transpordi- teenindajad	Juhtimis- ja tugitee- nindajad	Kokku
2020	687	58	17,5	5,7	30,75	798,95
2021	708	61,75	15,75	5,2	32	822,70
2022	721	66,25	20,25	3,7	31	842,20
2023	714,5	58,5	16	3	36	828
Osakaal 2023	86,29%	7,07%	1,93%	0,36%	4,35%	
Muutus 2022 vs 2023	-6,5	-7,75	-4,25	-0,7	5	-14,2

2023. aastal toimus neli töökeskkonnanõukogu koosolekut. Ühine töökeskkonnaga seotud murede analüüs ja arutelu koos töökeskkonnavolinike, juhatuse, kinnisvara halduse ning personaliosakonnaga on aidanud juhtida muredele tähelepanu ja leida neile ühiselt lahendusi.

2023. aastal pöörasime tähelepanu töötajate vaimsele tervisele töökeskkonnas. Töötajatel oli võimalus osaleda vastavatel koolitustel ja konverentsidel, HKT uudiskirjas ilmusid vaimset tervist puudutavad artiklid ja siseveebis on töötajatele kättesaadavad erinevad abimaterjalid, mille alusel ennast toetada ja teste teha. Samuti võimaldasime töötajatele personaalset nõustamist, mida kasutas 18 töötajat. Nõustamist kasutati enamasti tööõnnetuse (kliendi rünnak) või raskete kliendijuhtumite (kliendi surm) järgselt. Kodudes viiakse läbi kovisioone probleemukordade analüüsiks.

Välisriikidest oli meil 2023. aastal 14 vabatahtlikku, mis on sarnane ka varasemate aastatega. Jätkuvalt on huvi meie ettevõttes praktika läbimise vastu näidanud üles nii erinevate õppeasutuste õppijad kui ka Töötukassas karjäärivahetust planeerivad inimesed. Aasta jooksul sõlmisime 121 praktikalepingut tegevusjuhendaja, toitlustusteenindaja või hooldaja ametikohaga tutvumiseks ja saime tuge 28 900 tunni ulatuses.

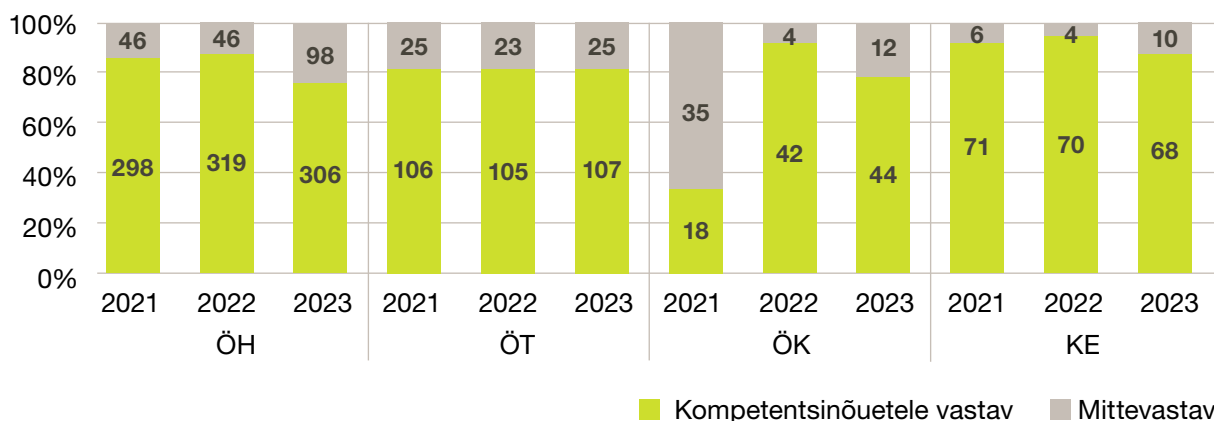
Töötajate kompetentside arendamine

2023. a lõpuks oli seaduse sätestatud haridusnõuetele vastavate tegevusjuhendajate osakaal kogu ettevõttes 82% (2022. a. 88% ja 2021. a 82%) (joonis 12). 2023. a lõpetas tegevusjuhendaja 260-tunnise täiendkoolituse ja töökohapõhise tasemeõppe 12 töötajat. Et tagada minimaalne ettevalmistus ettevõttega liituvatele tegevusjuhendajatele, on uue kursusega kompetentsinõuete täitmiseks alustavale tegevusjuhendajale lisandunud riigi loodud tegevusjuhendajate 40-tunnine baaskursus. Selle kursuse läbisid kõik ettevõttes tööd alustanud tegevusjuhendajad.

2023. a läbisid HKT töötajad erinevaid kompetentse tõstvaid erialaseid ja täiendkoolitusi, mida viisid läbi nii sise- kui ka väliskoolitajad:

- taastumispõhimõtete sisekoolitus – 74 töötajat (2022. a 110 töötajat);

Joonis 12. Kompetentsistandardile vastavate klientitöötajate arvud

- uue töötaja ühepäevane koolitus – 141 töötajat (2022. a 99 töötajat);
- raskesti mõistetava käitumise koolitus – 195 + 21 (uued üksused) töötajat (2022. a 96 töötajat);
- alternatiivkommunikatsiooni koolitus – 38 töötajat;
- uue üksuse avamiskoolitus (3 üksust) – 45 töötajat (2022. a 26 töötajat).

Lisaks toimus koolitusi erinevates tööks vajalikes valdkondades (nt esmaabi ja tööohutus, eesti keel, agressiivse käitumisega toimetulek, ergonoomika, klientide seksuaalsus, nõustamisoskus töös alkoholisõltuvusega inimestega, narkootiliste ainete tuvastamise oskused, toiduhügieen).

Uute üksuste avamisega said töötajad meeskonnakoolitusi, autismikoolituse, raskesti mõistetava käitumise koolitusi (HENK), koolitusi toimetulekuks agressiivse käitumisega töö ja turvalisteks sekkumisteks (Verge), autismispektriga klientidega käitumise erisuste koolituse (HENK), klienditöö ergonoomika koolitusi, klientide seksuaalsuse koolitusi, dementsete klientide käitumise erisuste koolitusi (Identiteet OÜ).

Mis on tegevusjuhendaja töö vundament?

Viktoria Meier, Tallinna Mustakivi, Seli, Laagna ja Vikerlase üksuste tiimijuht

„Usk on meeleseisund, kus me peame midagi tõeseks isegi siis, kui me ei ole selles 100% kindlad või ei saa seda tõestada“. (Noorte inimõigushariduse käsiraamat)

Tallinna kogukonnaelamise inimeste tegus elu

Kogukonnaelamise teenusel elavad inimesed perena koos teiste teenusel olevate elanikega. Teenuse eesmärk on iseseisva toimetuleku suurendamine ning selles on igapäevaselt toeks ja juhendamas meie töötajad. Tegevusjuhendaja töös tuleb igapäevaselt palju pingutada, et näha tulemust elanike arengus erinevates valdkondades. Mis on see nipp, mis aitab töötajal igapäevaselt tegutseda ja maksimaalselt panustada? See on usk elanike arengusse ja tänulikud silmad tehtud töö eest.

Me usume, et iga elanik on suuteline arenema vastavalt oma võimetele. Siin ei tasu kiirustada, vaid igale asjale on

vaja anda aega – elanike areng ja tema saamine ühiskonna täisväärtuslikuks liikmeks on pikk protsess. Kontakti elanikega aitavad leida ühised tegevused, eriti kui inimene on kinnine ja ei pea teistega suhtlemist vajalikuks. Ühised tegevused aitavad luua positiivse keskkonna, kus elanik tunneb oma tähtsust. Sõbralik ja toetav atmosfäär, kus läheneme igale elanikule individuaalselt, arvestame tema eripäradega ega luba ebavõrdsust – see on iga tegevusjuhendaja töö vundament, millele toetuda. Ajaga kasvab ka elanike julgus olulistel teemadel kaasa rääkida ja toetada, tema eripäradega arvestades saab tegevusjuhendaja toetada inimese vaimset ja füüsilist arengut.

Sotsiaalses situatsioonis on elanike arendamine edukam – ta suhtleb oma korterikaaslastega, osaleb ühises elus, käib tööl või osaleb töösarnastes tegevustes. Eesmärk ongi ju elaniku võimalikult iseseisev tegutsemine ühiskonnas, kus ta vastutab ise oma käitumise eest. Tegevusjuhendaja toetav innustamine, individuaalne lähenemine ja usk elaniku arengusse teevad imet.

Peaaegu iga KE elaniku unistus on tulevikus iseseisva elu alustamine. Pole olemas võimatuid unistusi! Oleme rõõmsad, kui meie elanikud asutvad iseseisvasse ellu, kus on palju väljakutseid, valikuid ja võimalusi. Kui inimene tuleb ise kenasti oma iseseisvas elus toime, siis on see suur au ja kiitus nendele inimestele, kes panustasid tema ellu.

„Usk on ainus teadaolev mürk ebaedule.“

Mõistmise kunst: Karula tegevusjuhendajate inspireeriv igapäev

Kaia Lepik, Karula, Viljandi Männimäe ja Viljandi Näituse kodude klienditöö juht

Päikesekiired Eesti hallis novembrikuutaevas on harv nähtus, ent Karula Kodu tegevusjuhendajad suudavad tuua sära meie elanike igasse päeva. Nende mitmekülgseid tööülesandeid saadab oskus leida see miski, mis pakub elanikele rõõmu ja elamusi. Pealtnäha lihtsa eesmärgi saavutamiseks on aga vaja põhjalikult tunda meie elanike tugevusi, soove ja vajadusi.

Meil on ühine missioon läbi viia rohkem kui lihtsalt tegevusi – luua elanikele mälestusi. Sealjuures arvestades sellega, et toetame ööpäevaringselt elanikke, kelle huvid ja tähelepanuulatus võivad üksteisest oluliselt erineda. Kõik tegevused on kohandatud vastavalt elanike huvidele, võttes arvesse ka majade individuaalseid eripärasid. Tegevused on enamasti lihtsad, kuid tegevusjuhendajad on alati valmis, et abistada ja suunata. Aasta jooksul vahelduvad mõned

Karula elanike tegus elu

tegevused, kuid teatud rutiinid on mõne elaniku jaoks hindamatud. Selles kõiges aitab orienteeruda tegevusjuhendajate teadlikkus, leidlikkus ja kogemuste vahetamine kolleegidega.

Rõõm peitub sageli väikestes asjades ja proovime Karulas seda iganädalaselt avastada. Traditsioonina saame kõik Karula saalis korra nädalas kokku, tähistades rahvakalendri sündmusi, pidades elanike koosolekuid või lihtsalt nautides tantsu ja seltskonda. Tantsimine ei ole vaid füüsiline aktiivsus, vaid ka tegevusjuhendaja ja elaniku ühine jagatud rõõm – olgu selleks siis ratastoolitants või tants koos juhendajaga. Üks on aga kindel: muusika valib alati meie elanik Avo, kes toimetab osavalt nutitelefonis oma nina abil!

Võtame tihti ette tegevusi, mis panevad tunda, et oleme oma kogukonnas oodatud ja hoiatud. Küllastame klientidega regulaarselt Heimtali loomestuudiot, kus tegevusjuhendajate abiga saavad elanikud osaleda erinevates kunstitegevustes. Viljandi Linnaraamatukogus käime samuti igakuiselt, kus huvijuht Anneli Kengsepp meid alati millegi uue ja huvitavaga üllatab. Näiteks kohtusime seal viimati muusikaterapeut Maria Allikmaaga.

Lisaks oodatud tegevustele üllatame kliente ka eriliste hetkedega. MTÜ Päevakeskus Vingeri noored külastasid meid 14. novembril näidendiga “Kevade Vingeri pilgu läbi”, mis pakkus kõigile palju rõõmu. Hiljem nautisime kringlit ja tantsisime, ning lahkudes lubasid noored meie juurde varsti tagasi tulla.

Detsembri keskel ootab meid ees ühine jõulupidu, kuhu kutsume ka elanike lähedased. Siis etendub tegevusjuhendaja Andrese initsiatiivil näidend “Meie sõber vitamiin”, kus ka meie elanikud näitlejarolli astuvad.

Nende erinevate tegevuste kaudu loome mitmekesise ja toetava keskkonna, kus iga päev on täidetud rõõmu, avastuste ja ühiste kogemustega.

Kinnisvara haldamine

2023. aastal avasime ERF projekti toel viimased kolm üksust: ööpäevaringse erihooldusteenusega kodud Tartu Kase ja Tallinn Merimetsa tee 1 ning Pärnu Kaevu, mis pakub teenus autistidele.

Aastal 2023 viidi läbi ettevõtte energiaaudit, mille eesmärk on juhtida ettevõtet suurema energiatõhususe poole ning vähendada ökoloogilist jalajälge. Selle tulemusena saame jätkusuutlikumalt opereerida ja panustada keskkonnasõbralikku majandustegevusse.

Samuti valmis 2023. a ettevõtte kinnisvara haldamise audit, mis analüüsis meie kinnisvaraportfelli haldamise protsesse. Audit tuvastas mitmeid kitsaskohti ja riske ning tegi ettepanekuid nende likvideerimiseks ja parendamiseks.

Tartu Kase kodu

Tallinna Merimetsa tee 1 kodu

Energiaauditi ja kinnisvaraauditi raames antud soovitusel eeldavad muuhulgas investeerimisi päikeseparkidesse, kinnisvara haldamise mõningast ümberkorraldust. 2024. aastal alustamegi ettevõtte kinnisvara haldamist vastavalt Kinnisvarakeskkonna juhtimise ja korrashoiu standardile EVS 807:2016+A1:2020, mis aitab tagada kõrgeima kvaliteediga teenuste osutamist ja klientide rahulolu. Samuti alustame kinnisvarahaldurite koolitamisega, et nad vastaksid Kinnisvarahaldur tase 4 nõuetele ja saaksid ka vastava kutsetunnistuse. Sellega tagame meie kinnisvarahaldurite meeskonna professionaalsuse ja pädevuse.

Need algatused aitavad paremini hallata meie kinnisvara ning järgida ka kõrgemaid jätkusuutlikkuse ja keskkonnasõbralikkuse standardeid, püüdes samal ajal suurendada ettevõtte efektiivsust ja tõsta teenuste osutamise kvaliteeti.

Aasta jooksul tegime ka tavapäraseid remonttöid olemasolevates üksustes, kuid täielikult omavahenditega kavandatud kliendikohtade renoveerimised ja perepõhisele elukorraldusele üleviimised lükkusid ehitushindade kallinemise tõttu edasi. Nende tegevuste juurde tuleme tagasi aastal 2024. Lisaks püüame Sillamäe ja Vääna mõisa reorganiseerimata teenusekohti kaasajastada kolmanda perioodi ERF toel pakutava sihtfinantseerimise abil.

Päästeamet käivitas 11 paikvaatluse menetlust, mis kõik lõpetati ettepanekute täitmisega. Sunnirahasid ei rakendatud.

Erihooldekodust koju

Karl Mänd, kinnisvaradirektor

Neid, kes sellesse alguses uskusid, oli vähe. Aga nüüdseks on see normaalsus! 1600 psüühilise erivajadusega inimest elab nii, nagu inimesed elama peavad – kodus.

Selleks kulus 16 aastat ja 71 mln eurot, aga... nüüd on see tehtud!

See teekond on olnud väga pikk ja üpris käänuline. Keeruline ja väsitav, aga samas huvitav ja vajalik. Ühest küljest vajalik psüühilise erivajadusega inimestele, kelle elutingimused on paranenud ja kellel nüüd on võimalik tuge saada kodukohast lahkumata. Kuid samavõrra vajalik on see olnud kogu ühiskonnale, kelle hoiakuid oleme piire nihutades muutnud.

Mõisatest peremajadesse

Lõputuna tundunud reorganiseerimine jagunes kaheks. Esmalt ehitasime peremaju, et meie kliendid saaksid kolida vanadest mõisatest normaalsetesse tingimustesse. Esimesed kaks maja valmisid 2012. aasta alguses Karulas ja viimased viis 2013. aasta suvel Vääna-Vitis. Kahe aasta jooksul ehitasime 55 peremaja, kus elab kokku 590 psüühilise erivajadusega inimest.

Kogukonna keskele

Teise etapiga startisime 2015. aastal. Kui perekülasid rajasime pigem asulate servadesse, siis seekord võtsime sihiks luua erivajadusega inimestele elukohad kogukonna keskele – sinna, kus elavad teised inimesed. See oli ja on oluline, sest vaid nii saavad meie elanikud elada samaväärset elu teistega, tarbida teenuseid ja saada osa kõigest sellest, mida maailmal pakuda on – kohvikus käimisest õppimise ja töötamiseni.

Pärnu Kaevu maja

2015. aasta sügisel valmis esimene korteritesse rajatud kogukonnas elamise üksus Tallinnas Lasnamäel. Midagi sellist ei olnud varem Eestis tehtud, sest juurdunud oli veendumus, et psüühilise erivajadusega ei saa tavalises kortermajas elada. Meie uskusime, et saab. Vaatasime otsa igale kliendile ja hindasime tema tegelikku abivajadust/võimekust ja valmisolekut saada hakkama või vähemalt proovida väiksema toega hakkama saada. See oli õige otsus, sest 346 inimest, kes seni olid

ööpäevaringsel teenusel, on nüüd kogukonnas elamise teenusel. Nad elavad 80 tavalises korteris, neljas väikeses kortermajas ja kuues eramus ning saavad suurepäraselt hakkama.

Ööpäevaringse toega kortermajade väljakutse

Esimesed ööpäevaringse toega kortermajad valmisid 2018. aastal Tallinnas. (Nii uskumatu kui see ka pole, aga need olid esimesed sellised teenusekohad pealinnas!) Täna on meie ÖH-korterelamud 15 erinevas linnas, sh ka Tallinna ning Sillamäe kohtumäärusega teenuse majad. Nende teenuseüksuste rajamine oli paras väljakutse, sest kuigi omavalitsused üldiselt toetasid meie plaani, siis kogukondasid, kes meid avasüli vastu võtsid oli vähe. Täpsemalt... mitte ühtegi. Põhjuseks hirm, teadmatus, eelarvamused ning isikliku kogemuse puudumine. Me käisime läbi tulest ja veest, otsisime ja leidsime kompromisse, selgitasime ja veensime, seisime oma väärtuste, erivajadusega inimeste ja nende õiguste eest, sest vähemaga lihtsalt ei saanud leppida.

See oli seda väärt, sest meie 24 mõnusalt koduses kortermajas ja ühes eramus elab tegusat elu kokku 546 ööpäevaringsel teenust saavat inimest. Nad on oma koduga ning elumuutusega rahul ja mis peamine – naabrid on meid võtnud omaks.

Reorganiseerimist rahastati Euroopa Regionaalarengu Fondist, riigieelarvest ja AS-i Hoolekandeteenused omavahenditest, aga see sai teoks tänu meie tööperele. Igaüks, kes töötab või on töötanud AS-is Hoolekandeteenused on andnud oma panuse selleks, et tuua 1600 erivajadusega inimesed kogukonda, kus neil on võimalus elada tegusat elu. See suur eesmärk on saavutatud ja nüüd on aeg keskenduda juba järgmisele – kliendist kodanikuks!

Südamega tehtud eurotegu – Sõmera erihooldekodu reorganiseerimine

Karl Mänd, kinnisvaradirektor

Novembris tunnustas Riigi Tugiteenuste Keskus südamega tehtud eurotegusid. Sõmera Kodu reorganiseerimise eest sai südamliku tunnustuse osaliseks ka AS-i Hoolekandeteenused tööpere.

Tegelikult oli Sõmera Kodu üks 16 suurest erihooldekodust, mille sulgesime ja mille asemele Euroopa Regionaalarengu Fondi toel ehitasime ja remontisime psüühilise erivajadusega inimestele kogukondadesse väikesed kodud. Tunnustuse saime siiski vaid Sõmera kodu reorganiseerimise eest, sest selle mõju erihooldekandesüsteemi kaasajastamisele oli suurim. Tegemist ei olnud mitte üksnes Eesti, vaid kogu Baltikumi suurima erihooldekoduga!

Tunnustus – Südamega tehtud eurotegu

Erivajadusega inimestele kodusid rajades tegime me lihtsalt oma tööd. Missiooniga tööd, millele andsime sõrme, siis käe ja südame. Me tegime seda inimeste, mitte tunnustuse pärast, aga siiski on nii tore, et meid märgati!

See tunnustus on meile kõigile – taustal toimetanud tugiteenustele, maju ehitanud ERF-i tiimile, suletud kodude töötajatele, kes valmistasid elanikke uueks eluks ette ning samuti ka kõigile uute kodude töötajatele, kes toetavad ja juhendavad elanikke teel kliendist kodanikuks.

Palju õnne kõigile! Koos oleme ära teinud midagi suurt ja võimast! Aitäh!

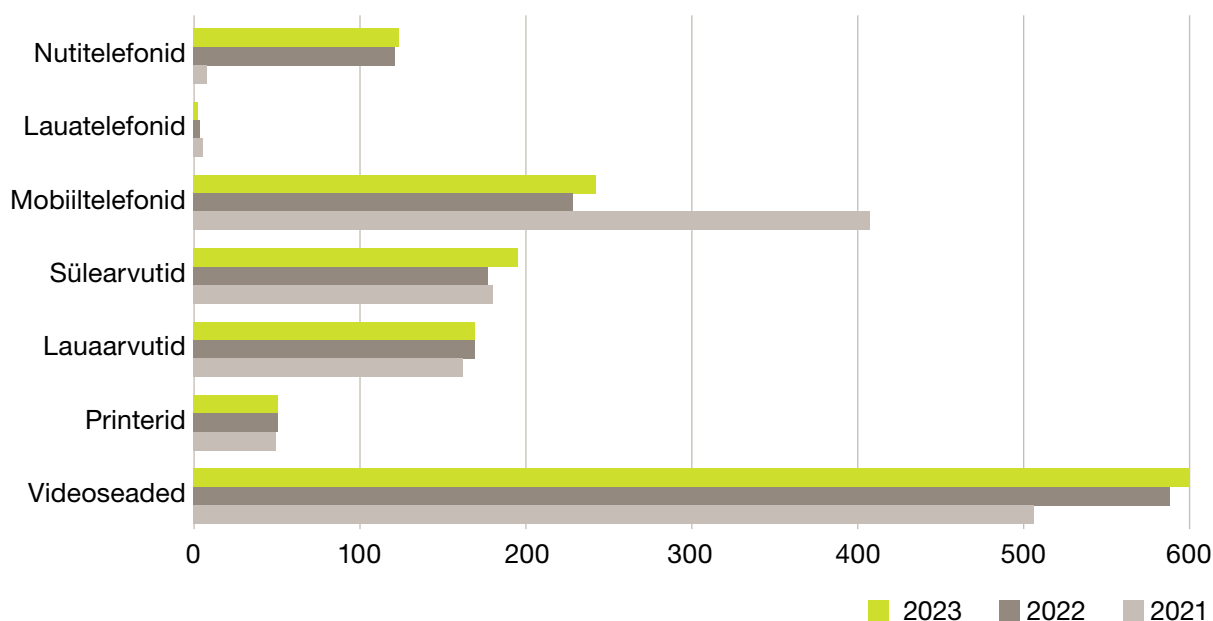
Töökorralduse toetamine teabetehnoloogiaga

2023. aastal jätkasime e-toimiku arendamisega, valmisid tegevusplaani ja profiiliandmete osad, alustasime klientide puudumiste ja tegevuste planeerimist ning raporteerimist. Paralleelselt kasutasime e-toimiku keskkonda kliendi põhiandmete hoidmiseks.

Suuremad muudatused 2023. a olid:

- hanke „Privaatse laivõrgu teenus koos tule müüri, serverimajutuse, kohtvõrkude ja tugiteenusega“ läbi viimine ja kohtvõrkude teenusepakkuja vahetus;
- videosüsteemide halduse hanke läbiviimine;
- Microsoft Office 365 litsentside hanke läbiviimine ja teenusepakkuja vahetus;
- 160 lauaarvuti vahetus;

Joonis 13. Ettevõtte kasutuses olevate info- ja kommunikatsiooniseadmete arv

- kioski režiimist loobumine;
- 29 sülearvuti vahetus;
- küberturvalisuse tõstmine.

Erivajadusega inimeste õiguste toetamine meedias

Meediategevuste eesmärk on murda psüühilise erivajadusega kaasas käivaid stigmasid ja näidata, et vaatamata haavatavusele on igal inimesel õigus elada kogukonnas tegusat elu. Võrreldes eelneva aastaga langes 2023. aastal üldiste meediakajastuste arv, peamiselt seetõttu, et ERF hakkas lõppema ja enam ei olnud vastuseise uute üksuste rajamisele (ERF kajastusi 2021 – 185, 2022 – 114, 2023- 23) (tabel 4).

Tabel 4. Meediakajastused 2017– 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Meediakajastused kokku	257	306	243	420	368	270	211
Nendest proaktiivseid	28%	35%	35%	35%	62%	51%	31%

Positiivseid kajastusi oli 54 ehk 26% kõikidest lugudest. Negatiivseid lugusid oli 43 (20%) ja nende põhjuseks oli Rakvere Lille KLATi juhtum. Neutraalseid ettevõtte tegemistest rääkivaid lugusid oli 113 ehk 54%.

Sotsiaalministeeriumi projekt psüühilise erivajadusega inimeste maine tõstmiseks, millega viimastel aastatel tegelesime, pälvib Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liidu 2022. aasta kommunikatsioonitegude auhinna Pronksmuna ehk avaliku sektori esimese auhinna psüühilise erivajadusega seotud teadlikkuse tõstmise eest.

Meedia on üha enam valmis kirjutama meie inimestest häid lugusid. XIV erivajadusega inimeste laulu- ja tantsupidu, mis oli pühendatud ERFi projekti lõppemisele ehk psüühilise erivajadusega inimeste kogukondadesse kolimise lõpetamisele tõi lood meie elanike tavalistest erilistest eludest ka ajakirjadesse.

Meediakajastustest on näha, et teemapüstitud liiguvad meie strateegiaga samas suunas – kuigi uute üksuste loomine on alati kohalikule meediale põnev, räägitakse järjest rohkem meie elanike tegusast elust. Tore on, et ajakirjanikud ise on valmis kirjutama positiivseid ja toetavaid lugusid meie inimeste tegemistest kogukonnas.

“Eriline on tavaline” sai kommunikatsiooniteo auhinna

Katrin Pärnmäe, avalike suhete juht

23. märtsil andis Eesti Kommunikatsioonijuhtide Liit välja 2022. aasta kommunikatsioonitegude auhinnad. „Eriline on tavaline“ sai avaliku sektori esimese auhinna psüühilise erivajadusega seotud teadlikkuse tõstmise eest!

Tegevusi tegime kahe aasta jooksul koostöös Sotsiaalministeeriumi ja agentuuriga Miltton New Nordic, rahastusega aitas Euroopa Sotsiaalfond. Selle aja jooksul tegime kümneid erinevaid tegevusi, et näidata meie elanike erilist ja samas tavalist elu, tunnustada meie töötajaid ning murda psüühilise erivajadusega kaasas käivaid müüte.

EPRA kommunikatsiooniteo auhind

Soovisime näidata erinevaid rolle erivajadusega inimeste eludes, mis ei ole seotud ainult nende haavatavusega, vaid tavalise elu ja tegemistega. Seda saime teha tänu meie töötajatele, kes meie elanikke toetavad, julgustavad ja aitavad neil elada võimalikult tavalist elu kogukonnas.

Korraldasime virtuaaltunnid eesti ja vene keeles, millest said osa kümned tuhanded koolinoored ja -lapsed. Populaarseimat tundi vaatas reaajas 1800 ja järelvaatamistega kokku üle 15 000 inimese.

Tootsime õppevideosid ja tegime koostööd TLÜ tudengitega, koostöö jätkub ka sel aastal, kui üliõpilased aitavad leida viise, kuidas vähendada meie elanike kiusamist ja leida nende toetamiseks meessoost vaba- ja tähtlikke.

Korraldasime Fotografiskas fotonäituse, mida külastasid tuhandes inimesed. Psüühilise erivajadusega inimesed olid kutsutud presidendi suvisele vastuvõtule ja toimus arutelu Arvamusfestivalil. Koostöös ERRiga toodeti dokumentaalsari “Kui vähe on õnneks vaja?”, kus meie elanikud astusid üles lausa mitmes osas.

Kõike ühendas meediatöö, ilmusid psüühilise erivajadusega naiste persoonilood ning eesti- ja venekeelne erileht erivajadusega elamisest.

Suur aitäh kõigile, kes sellel teekonnal kaasa löid – auhind on meile kõigile selle töö eest, mida erivajadusega inimesi toetades ja sellest rääkides teeme!

Ettevõtte jätkusuutlik majandamine

Meie ülesanne on tagada erihoolekandeteenuse klientidele kvaliteetsed teenused majandades võimalikult tõhusalt ja kestlikult. Majanduslik jätkusuutlikkus väljendab eesmärgina pürgimust olla teenuseid pakkudes tõhus, paindlik ja arenev, et kulutused oleksid optimaalsed, tuludega kaetud ja teenuse osutamiseks vajalikud tegevused piisaval määral rahastatud. Meie prioriteet on hoida häid töötajaid. See tingib vajaduse leida võimalikult palju vahendeid töötajatele väärilise tasu maksmiseks olukorras, kus erihoolekandeteenused on madala hinnaga ja vähekasumlikud, kuid ressursimahukad (palga- ja personalikulud moodustavad tegevuskuludest 69%). Ettevõtte viimase kolme aasta konsolideerimata majandustegevuse tulemuste võrdlus peamiste finantssuhtarvude lõikes on toodud välja tabelis 5.

Ettevõtte on majanduslikult jätkusuutlik, maksevõime ja rahaliste vahendite tase on paranenud. Puhaskasumiga seotud suhtarvud on kallutatud tulenevalt sihtfinantseerimisega seotud mõjudest.

Ettevõtte peamine tuluallikaks on erihoolekandeteenuste osutamine, mis koos teenusekoha pearaha (66%) ning tasuga toitlustuse (12%) ja majutuse (16%) eest moodustab 94% tulust.

Erihoolekandeteenuste tellija on Sotsiaalkindlustusamet, majutuse ja toitlustuse eest tasuvad teenusel olevad kliendid. Varjupaigataotlejate ja põgenike majutuskeskuse teenused moodustasid 5% tuludest (oluline vähenemine võrreldes 2022. aastaga). Muu majandustegevuse tulu all on aasta jooksul saadud toetused, juhendamise tasud jms ning see moodustab 1% tuludest.

Tabel 5. Ettevõtte peamised suhtarvud

Finantssuhtarvud	2023	2022	2021	Metoodika
Puhasrentaablus	-2,2%	5,3%	7,2%	puhaskasum / müügitulu
Omakapitali rentaablus (ROE)	-1,3%	3,0%	3,6%	puhaskasum / omakapital
Varade rentaablus (ROA)	-1,2%	2,8%	3,4%	puhaskasum / varade keskmine maksumus
Omakapitali määr	91,0%	91,7%	93,4%	omakapital / varad
Maksevõime kordaja	1,3	1,3	2,2	käibevara / lühiajalised kohustused
Rahaliste vahendite tase	0,69	0,43	1,64	raha ja selle ekvivalent / lühiajalised kohustused
Põhivara käibekordaja	0,62	0,58	0,54	müügitulu / põhivarad
Töötajatega seotud suhtarvud	2023	2022	2021	Metoodika
Töötajate keskmine arv	840	826	829	täistööajale taandatud töötajate arv
Müügitulu töötaja kohta (€)	34 417	32 898	27 822	müügitulu / töötajate arv
Lisandväärtus töötaja kohta (€)	27 214	27 367	25 811	(ärikasum + tööjõukulud + põhivara kulum) / töötajate arv

Ettevõtte juhtimine hea ühingujuhtimise tava alusel ja sisekontrollisüsteem

HKT järgib hea ühingujuhtimise tava põhimõtteid.

Üldkoosolek

Ettevõtte on 100% riigile kuuluv äriühing, mille üldkoosolek on ainuisikuliselt sotsiaalkaitseminister. Seepärast ei avalda ettevõtte üldkoosoleku materjale ja üldkoosolekule mõeldud teavet eraldi veebilehel, vaid teeb selle õigel ajal ja nõuetekohaselt sotsiaalkaitseministrile kättesaadavaks. Üldkoosoleku otsused avalikustame oma veebilehel. Üldkoosolekul osalevate isikute ringi kiidab heaks sotsiaalkaitseminister ja sinna ei ole olnud kaasatud audiitor. Audiitori memorandum ja järeldusotsus on üldkoosolekule kättesaadav.

Nõukogu

Ettevõtte põhikirjaga on määratud, et ettevõtte nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Üldkoosolek nimetab nõukogu liikmed kuni kolmeks aastaks, lähtudes nimetamiskomitee ettepanekust. Üldkoosolek on määranud nõukogu liikme tasuks 400 eurot ja nõukogu esimehe tasuks 800 eurot kuus. Üldkoosolek määrab nõukogu esimehe ja liikmete tasud lähtudes põhikirjast, riigivaraseadusest ja rahandusministri määrusest. Nõukogu liikmetel ei ole muid potentsiaalseid kohustusi ega soodustusi. Ettevõtte ei avalda veebilehel teavet nõukogu koosolekute toimumise kohta ega koosoleku materjale, sest äriühingul on vaid üks aktsionär. 2023. aastal nõukogusse kuulunud liikmeid kajastab tabel 6.

Tabel 6. Aastal 2023 ettevõtte nõukogusse kuulunud liikmed

Nimi	Organisatsioon	Tasud 2023 (€)	Liikmeks oleku aeg
Andrus Treier, esimees	Keskonnainvesteeringute Keskus	9 600	Alates 25.05.2018
Ivar Sikk	Sotsiaalministeerium	4 800	Alates 09.02.2021
Kaia Iva	Türi Vallavolikogu	4 000	28.06.2019 kuni 02.11.2023
Eve Murumaa	Rahandusministeerium	2 419	04.07.2020 kuni 03.07.2023
Kalle Viks	Rahandusministeerium	2 381	Alates 04.07.2023

Juhatus

Ettevõtte juhatuse kui riigile kuuluva äriühingu juhtorgani liikmete nõuded on pandud paika riigivara seadusega ja äriseadustikuga. Juhatus esindab ja juhib ettevõtte igapäevast majandustegevust iseseisvalt kooskõlas seaduste ja põhikirja nõuetega, sh korraldab kontrolli ja aruandlust. Juhatus peab ettevõtte juhtimisel kinni pidama nõukogu seaduslikust korraldu-

sest. Juhatusel on nõukogu ees aruandekohustus. Tehinguid, mis väljuvad igapäevase tegevuse raamest, võib juhatus teha ainult nõukogu nõusolekul. Juhatus tegutseb majanduslikult kõige otstarbekamal viisil, et tagada äriühingu jätkusuutlik areng vastavalt seatud eesmärkidele. Juhatus (ja nõukogu) liikmed peavad olema ettevõttele lojaalsed ja oma ametikohustuste raames tehinguid hinnates seadma esikohale juhitava ettevõtte huvid.

Vastavalt põhikirjale võib juhatus koosneda ühest kuni viiest liikmest. Juhatus liikme valib kuni neljaks aastaks nõukogu. Juhatus liikmetele makstava tasu suurus ja maksmise kord määratakse nõukogu otsusega. Juhatus tasude ja tulemuspalga maksmise põhimõtted on kirjeldatud põhikirjas ja juhatus liikmete lepingutes. Kõik need tuginevad riigivaraseadusele. 2023. aastal ettevõtte juhatusse kuulunud liikmed ja muudatused juhatus koosseisus on toodud tabelis 7.

Tabel 7. Aastal 2023 ettevõtte juhatus liikmed

Nimi	Ametikoht	Tasud 2023 (€)	Ametisoleku aeg
Liina Lanno	Juhatus esimees	90 280	01.11.2015 kuni 22.08.2025
Piret Lemsalu	Finantsdirektor	80 150	07.05.2012 kuni 30.04.2024
KOKKU		179 430	

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Alates 2016. majandusaastast auditeerib kontserni OÜ KPMG Baltics, kellega on leping sõlmitud kuni 2026. majandusaasta auditini.

Siseaudit ja riskide hindamine

2023. aastal pakkus siseaudiitorteenust Grant Thornton Baltic OÜ. 2023. a auditeeriti kinnisvara haldamise tõhusust (kinnisvarameeskonna tööd vastavalt ettevõtte poolt seatud ootusele ning võrreldes kinnisvara juhtimise ja korrashoiu standardiga EVS 807:2016) ning personalivaldkonna tööd (töölepingute vastavus töölepinguseadusele, graafikute koostamise protsessi efektiivsust ning graafikute säilitamist).

Korruptsiooniriski ennetamisel lähtume kehtivatest õigusaktidest, eetilisest ja ausast äripidamisest ning rakendame sellele kaasa aitavaid meetmeid. Pidades silmas korruptsiooni ennetamise meetmeid, on ettevõttes kehtestatud:

- hea tava ja huvide konflikti ennetamise ning vältimise juhend, mis kirjeldab töötamise käigus tekkida võivaid korruptsiooniriske ja sellistel hetkedel soovitatavaid käitumismudeleid;
- seotud isikute andmete deklaratsioon, mille täitmise kohustus on üks kord aastas ettevõtte kulujuhtidel, juhatus liikmetel ja sihtasutuse Hea Hoog juhatus esimehel;
- hanke kord, mis näeb ette, et hankekomisjoni liikmed deklareerivad oma huvide puudumist.

Keila Kaare kodu

Lisaks sellele toimub üks kord aastas vastutavatel ametikohtadel töötavate töötajate koolitamine korruptsiooni, huvide konflikti vältimise, ärietika jmt teemadel.

Töötaja kohustused ja vastutus

Töötaja õigused ja kohustused tulenevad töölepingust ja ettevõttes kehtestatud töökorralduse reeglitest. Eelkõige on töötaja kohustatud tegema kokkulepitud tööd asjakohase hoolsusega, täitma ilma erikorralduseta selliseid ülesandeid, mis tulenevad töö iseloomust või töö üldisest käigust, hoidma tööandja äri- ja tootmissaladust ja mitte osutama tööandjale konkurentsi, sealhulgas mitte töötama konkurendi juures, kui tööandja pole selleks luba andnud. Töötaja kohustus on hoida saladuses talle töösuhte käigus teatavaks saanud asjaolud, mille saladuses hoidmiseks on tööandjal õigustatud huvi.

Varade majandamine

Ettevõttes on lähtuvalt riigihangete seadusest kehtestatud hangete kord, mis kirjeldab, kuidas hangime kaupu ja teenuseid ning ehitustöid. Alates maksumusest 10 000 eurot pluss käibemaks, teeme hankemenetlused üldjuhul riigihangete registris. Igal aastal inventeeritakse majandusaasta aruande koostamise käigus põhivarad ja varud. Väikevarade inventeerimine toimub teenuseüksuse põhiselt kord kahe aasta jooksul.

Pilguheit aasta tegemistele

Harju piirkonna aasta

Inge Varblas, Harju piirkonnajuht

Enam kui kümne aasta jooksul oleme Euroopa Regionaalfondi (ERF) toel avanud Harjumaal 17 kaasaegset ja hubast kodu meie elanikele. Uute üksuste avamine on olnud töömahukas aeg, kuid nüüd on eesmärk täidetud! On olnud pisaraid, ebaõnnestumisi, aga ka kuhjaga rõõmu väikestest edusammudest ja suurtest kordaminekutest. Piirkonna peamine eesmärk on tagada elanikele igapäevaselt tegusam elu ja selle nimel on meeskonnad tublisti tööd teinud.

Tegusat elu luues osaleme aktiivselt kogukonnas. Väga hea koostöö on mitmete spordimajade- ja koolidega ning raamatukogudega, kus osaleme ringides ja koolitustel, sh veebi teel. Väga hea koostöö on meil mitmete koguduste, piirkonna päevakeskuste ja klubimajadega. Üha rohkem käivad meie elanikud kinos ja teatris ning panustavad ise kogukonnas abi pakku-des, näiteks aitavad Tallinna Hipodroomi korrastustöödel.

Elanikud töötavad ja panustavad ühiskonda. Piirkonna ÖH elanikest 45% on seotud lepingulise tööga. KE teenusdel töötab 60%, ÖH-l 15% ja ÖK-s 60% elanikest. 65% töötavatest KE ja 0,8% ÖH elanikest töötab avatud tööturul.

Vääna-Viti Kodu elanikud matkamas

Elanike aktiivset kaasamist mõtestatud päevategevustesse toetavad päevaplaanid, mis arvestavad inimeste soove ja vajadusi. Näiteks liigutakse õues, tehakse sporti, osaletakse ühisüritustel, muinasjutu- ja filmitundides. Tantsimist, laulmist ja muusikategemist harjutatakse usinasti terve aasta eesmärgiga osaleda Viljandis tantsu- ja laulupeol ning puuetega inimeste kultuurfestivalil.

Elanike vaimse tervise toetuseks ja haavatavusega toimetulekuks oleme korraldanud mitmeid vaimse tervise üritusi, näiteks saviteraapia, pahtlimaalingud, padjaõhtud jooga ja mantramuusikaga. Selleks, et elanikud saaksid laiemalt ühiskonnas kaasa rääkida ja taastumiseks teadmisi juurde saada, osalesid KE elanikud vaimse tervise konverentsil „Kuula mind“.

Meeskondade ühtekuuluvuse suurendamiseks ja vaimse tervise toetamiseks oleme korraldatud tiimiüritusi väljaspool üksuseid. Töökogemuste jagamiseks külastasime piirkonna ja ettevõtte teisi kodusid.

Oleme seadnud sihi, et elanike tegevus- ja toetusplaanid tehakse koosloomes elaniku, tema lähedase või eestkostjaga. Elanike võrgustikuga koostöö suurendamiseks loodi Kehra Kodus eestkostjate ja lähedaste kaasamiseks tugikogu, mille peamine eesmärk on ühiselt rõõmude ja murede koondamine, kogemuste jagamine ja võimalike lahenduste leidmine.

Meie hea partner on juba mitmes aasta Tallinna Tervishoiu Kõrgkool. Koostöös tegevusjuhendajaid õpetavate tudengitega viisime läbi elanikele koolitusi ja kursuseid. Erihoolekandeteenuseid oleme tutvustanud ja kogemusi vahetanud kooli õenduserialatudengite ja kiirabitehnikute õppegruppidega ning TTK Hollandi partnerkooli Dulon College õenduseriala õppejõududega.

Teeme ära: ponist kodukohvikuni

Tiiu Kruusamägi, Kehra Kodu tiimijuht

Kehra Kodus toimuvad sügisest hommikused koolitunnid, kus esmaspäevast neljapäevani õpime vastavalt võimetele erinevaid akadeemilisi oskusi ja reedeti vaatame arvutist huvitavaid loenguid. Tegusat elu elades osaleme aktiivselt kogukonnas toimunud üritustel, nii meelelahutuslikel kui ka silmaringi avardavatel, muusika ja vaimse tervise hoidmise teemalistel, käime sportimas ja raamatukogus, näitustel ja kinos.

Meie kodusel elul on vahel põnevad vahelad. Mitu päeva oli meil külas poni, keda

Kehra Kodu võõrustab poni

käisid ka kohalikud lasteaia- ja koolilapsed vaatamas ning silitamas koos meie oma elanikega. Kanad on meie hoole all kevadest sügiseni juba palju aastaid. Mõned koerad käivad meid regulaarselt külastamas ja vallatusi tegemas, robotkass nurrub ja küsib silitusi iga tund.

Avasime oma kodu ukсед ka Anija valla kodukohvikute päeval ja ootasime kõiki külla. Suve lõpetasime aga suure suvelõpupeoga, kuhu ootame ka eestkostjaid ja lähedasi, et tutvustada ning käima lükata tugikogu projekt.

Mida tahaks teha veel või paremini – seda leiab samuti iga päev, sest alati tahaks päevas jõuda ja teha rohkem kui oli planeeritud, sest muidu ei ole kuskile pürgida ja ei toimu arengut, aga seisma me jääda ei taha.

Maailm ootab avastamist, küsi ainult!

Regina Aksjonova, Tallinna Kopli, Haabersti ja Õismäe kodude tiimijuht

Kopli Kodu töötajad hoolitsevad selle eest, et elanikud saaksid osa võtta erinevatest üritustest. Aina rohkem on aga ette tulnud seda, kui elanikud ise tulevad töötajate juurde mõne uue huviga ning soovivad sellest rohkem teada saada ja õppida.

Kodu tegevusjuhendajad riputavad seintele erinevate ürituste plakateid, kõige populaarsem on Vene Kultuurikeskus. Plakateid seintele kleepides saavad elanikud ise lugeda ja jälgida ning soovi korral saavad nad keskuste administraatoritelt kutseid üritustele. Meie elanikud Ants ja Kalev on käinud juba mitmel Vene Kultuurikeskuse poolt korraldatud kontserdil. Meestele meeldis kõige rohkem klassikaline muusika, näiteks Franz Schuberti ja Ludwig van Beethoveni looming, samuti kiitsid nad orkestrit.

Elanikud, kellel ei ole alati võimalik kontserditel või erinevatel üritustel käia, ei jää siiski lõbustustest ja meelelahutusest ilma. Näiteks on olemas raamatukogu buss, mis sõidab meie kodu juurde. Eduard on selle innukas fänn. Ta armastab väga ulmekirjandust ja naudib seda iga kord, kui leiab endale lugemiseks midagi uut ja põnevat. Siis on tal alati töötajatele ja kodus olevatele sõpradele rääkida uusi lugusid uutesse galaktikatesse reisimisest, robotitest, arvutitest. Viimasel ajal on Eduard innukam ka koduaiast välja minema, varem oli ta sellele väga vastu. Nüüd käib mees kaaselanike ja töötajatega kodukandis jalutamas, sel suvel läks ka merre ujuma ning käis Maardu lähedal seeni korjamas.

Raamatukogubuss Tallinna Kopli kodu külastamas

Tänapäeval on puuetega inimestel võimalik tasuta külastada paljusid avalikke kohti, näiteks teletorni. Sinna minemiseks avaldas soovi meie elanik Dmitri, kelle algatusel käiaksegi seal tihti kodu erinevate huvilistega. Teletornis neile meeldib ja see ilu, mida seal kogetakse, jääb meelde kauaks.

Lõppkokkuvõttes saab öelda, et meie kodu elanikud tulevad koos töötajate abiga edukalt toime kogukonna pakutavate võimaluste kasutamise ja sotsialiseerumisega.

Kesk-Lõuna piirkonna aasta

Imbi Rego, Kesk-Lõuna piirkonnajuht

Mida väärtustame oma töökeskkonnas ja kuidas tiimi juhime? Iga töötaja peab olema avatud meeltega ja valmis vastu võtma talle ettevalmistatud teadmisi. Just neid teadmisi, mida praktikas kasutada ja mille baasilt tekivad uued kogemused. Tuleb ise julgelt juurde küsida neid asju, mis aitavad sisu paremini mõista ja sellega toimetada. Seetõttu on oluline töökohas oma mõtetes päriselt kohal olla ning koolitustest ja juhendamistest tõsimeeli õppida. Kaasaegne töö sotsiaalvaldkonnas nõuab pidevalt enesearengut. Olen märganud, et paljud meie töötajad on hakanud seda mõistma ning on töökohal õppinud palju uut ja huvitavat, mida nad ka tegudes näitavad.

Iga väike tegevus on tähtis, sest sellele annab tähenduse inimese hoolas suhtumine enda töösse. Hoolsus ei tähenda ainult ülesannete täitmist, vaid ka seda, kuidas neid täidetakse. Vähetähtsana tunduv paberitöö on meie inimestega töötamise juures väga oluline, sest näitab hoolsust ja pühendumust ning annab kvaliteetse töö tegemiseks parima ülevaate meie elanikest.

Ei piisa ütlusest, et käitu teisega nii, nagu sa tahad, et sinuga käitutakse. Tuleb lähtuda veel üldistest viisakusreeglitest, tööperes kokkulepitud väärtustest ja teha endaga tööd, kui keeruline iseloom kisub teisele teele. Rasked olukorrad nõuavad rääkimist, kuulamist ja lähenemist kaasuse põhiselt mõistmaks, mida annab võimaluste piires teha ja olla valmis ka muutusteks.

Minu visioon on, et me kasvame professionaalsemaks. See hõlmab arutelusid lahenduste suunas ja koostööd, isegi kui see tähendab vahel vaidlemist, kuid eesmärk on alati parimate

Karula Kodu ratastoolikiik

võimalike valikute tegemine. Annika Laats, vaimulik ja hingehoidja, on öelnud: „Kui inimene pöörab kasvõi natukene oma mõtteid positiivsuse suunas asjade osas, mida ta veel täpselt ei tea, siis muutub maailm juba palju paremaks.“ Kui inimesed ei tee tööd vastumeelselt, siis saame keskenduda rohkem õnnestumistele ja oma sisemisele rahule. Kõigil töötajatel on õigus tunda end töökohas turvaliselt, teades, et kolleegide peale saab alati kindel olla. See eeldab häid suhteid, kuid suhete ehitamine on meie kõigi järjepidev töö, igapäevane panus ja kohustus.

Täna kõiki töötajaid, kes on panustanud oma aega ja energiat, et luua paremat ettevõtet ja töötada meie elanike heaks, et neist saaksid teadlikud kodanikud. Tänu teile on nad oma haa-
vatavusest hoolimata saanud osa asjadest, millest nad aastaid tagasi vaid unistada võisid. Me peame meeles pidama, et kõigil inimestel on unistused!

Unista suurelt!

Merike Ohno, Põltsamaa Kingu Kodu tiimijuht

Põltsamaa Kingu kodu unistuste lugu. Alles see oli kui kolisime linna! Olime kõik oma elu elanud kusagil eemal ja kaugel. Kaugel linnast, inimestest, tegevustest. Unistasime paljudest asjadest, aga tundus, et elu läheb meist mööda – nii mõtlesid ja rääkisid meie elanikud. Põltsamaale kolides oli ainuke soov saada üksinda tuppa, et oleks oma tuba.

Nii me alustasime ja paljud ei osanud tahta ega unistada, et käime raamatukogus raamatuid laenutamas, osaleme kursustel, tantsime kultuurikeskuses tantsuringis, käime spaas ujumas ja saunas, õpime noortekeskuses erinevaid mänge ja kasutame välijõusaali. Roo-
sisaarel imetleme oma istutatud roose ja muusikaplatsil katsetame erinevaid pille. Iga päev ja iga ilmaga jalutame linnas, oleme kogukonnas tuntud kui viisakad ja rõõmsad seltsilised (hellitavalt kutsutakse meid pardipereks). Pole ühtegi kogukonna üritust, kus meie elanikke kohal ei ole. Enamus lähiümbruse matkaradu on läbitud, sõidetud laeva ja hobustega. Oleme vaadanud erinevaid loomi ja linde. Oma aias kasvatame kõike, mida saab. Kasvuhoones on ise kasvatatud tomatid, kurgid, õues juurvili,

**Põltsamaa Kingu kodu unistuse
ehk aiamaja valmimine**

mustikad, viljapuud ja pöösad ning kõiki neid tegevusi aitavad igapäevaselt korraldada tublid rõõmsameelsed töötajad, tugev ja ühtehoidev tiim!

Mida rohkem me tegutseme, seda enam tekib elanikel julgust rääkida oma unistustest ja soovidest. Nii ka juhtus ka meil ühel tegevusplaani koosolekul nii, et vestluse käigus rääkis elanik oma eestkostjaga ja lisas, et tahan õue aiama! Rääkis õhinal, mida kõike seal suvel korraldada annab, ma lähen sinna puhkusele, leban diivanil ja naudin kohvi, vaatan raamatuid ja värvin pilte, isegi oma sünnipäevapeo korraldan suvemajas. Äkki saame grillipeo teha, vorstid ja limonaad, minu pildiga suur tort. Isver, kui äge oleks, paneks värvilised lipukesed ja palju õhupalle! Teeme sünnipäevakutsed ja saadame sõpradele, et teavad peole tulla... Siis jäi elanik vait, tekkis paus ja ta muutus kurvaks. Kõik vaikisid ja äkki ütles eestkostja, see on nii inimlik ja loomulik, ma teen kõik selleks, et su unistus täituks!

Parasjagu asjaajamisi, kokkuleppeid ja nii see suvemaja meie õuele toodi ja kokku pandi. Elanikud, praktikant ja töötajad koos vabatahtliku abistajaga asusid koheselt värvima, et võimalikult kiiresti saaks maja kasutama hakata. Suvel ju nii elatakse kui puhatakse!

Elaniku soov, mis algselt tundus võimatu, täitus tänu inimlikkusele ja sellest, et oleme kaasanud eestkostja elaniku ellu. Unista suurelt ja su unistused täituvad!

Anna Hoogu ujumisvõistlusel poodiumikohad

Janek Kõlamets, Tartu Laseri üksuse tegevusjuhendaja

18. veebruaril toimus Tartus Aura Veekeskuses 15. Anna Hoogu ujumisvõistlus puuetega inimestele. Osa võttis 90 sportlast kaheksast klubist üle Eesti. Meie ettevõtet esindasid Tartu elanikud – Andrus ja Meelis Kaunase ja Väino Nõva kodust.

Tartu ujumisvõistluse tublid osalejad

Meil läks väga hästi! Väino saavutas 25 m vabalt ujumises oma vanuseklassis 1. koha, Meelis sai 25 m vabalt ja 25 selili ujumises mõlemal alal oma vanuseklassis 2. koha, Andrus ujus 50 m vabalt ja 50 selili ning sai mõlemal alal 11. koha. Kahjuks enne võistlust haigestusid kaks meie sportlast.

Millised on võistlejate muljed?

Väino: „Nii palju sportlasi ja mulle esikoht ning ägedad auhinnad!“

Meelis: „Esimene võistlus ja 2. koht – super!“

Andrus: „Vägev!“

Treener Janek Kõlamets: „On väga tore, et puuetega inimestele selline võistlus korralda-

takse. Meie kolm sportlast esinesid väga hästi. Kahju, et kaks haigestusid. Sügav kummardus AS-ile Hoolekandeteenused, et nad võimaldavad meil ujumistrenne teha. Loodame, et saame treeningutega sügisel jätkata ja võistelda ka järgmisel aastal.“

Lääne piirkonna aasta

Elin Kokla, Lääne piirkonnajuht

2023. aasta Lääne piirkonnas on möödunud tohutu kiirusega ning aastale tagasi vaadates tundub uskumatu, et oleme saavutanud kaheteistkümneme kuuga nii palju. Oleme ületanud nii asutuse kui ka enda piirkonnale seatud kõrgemaid sihte ning tulemuste üle väga uhked.

Väga tugevat tööd tegime möödunud aastal just klienditööd puudutavates valdkondades. Kaasasime teenuse osutamisse ja tegevusplaanide koostamisse elanike lähedasi ja eestkostjaid, kellega üheskoos on elanikke palju kergem toetada.

Töötamises olid eriliselt tublid ja eeskujulikud möödunud aastal ööpäevaringse erihooldusteenuse (ÖH) elanikud. Väga uhked oleme ka enda õppijate üle. 2023. aastal õppis tasemeõppes kokku 23 KE ja 13 ÖH elanikku, kellest 13 lõpetasid õpingud juunis. Erilist tähelepanu pöörasime ka elanike vaimse tervise toetamisele. Kogukonnatöö tegevusjuhendaja Mari-Liisi juhtimisel toimusid aasta jooksul kodudes kohapeal väga õpetlikud loengud ja töökohvikud. Põnevamad teemad olid hea uni, stressiga toimetulek, toitumine vaimse tervise toetamisel, kohvi kahjulikkus ja kasu tervisele, vaimse tervise vitamiinid, muusikateraapia ning „ma ei jaksa, ma ei taha“.

Pärnu Kaevu kodu elanik aias

Väga suuri arenguid tegime ka tegusama elu aktiveerivate tegevustega nii kodus kui kogukonnas. Eriti paistsid oma aktiivsusega möödunud aastal silma perekulade tegevusjuhendajad, kes suutsid kogukonda viia ka madalama võimekusega ja suurema toetusvajadusega elanikke. Huvitegevusi kogukonnas leiti ka meestele ning ringid muutusid järjest põnevamaks, nt puutõõringid, robotika, Montessori ringid ning äärmusliku abi ja toetusvajadusega (ÖT) elanike kogukonna teretulemast kohtadesse viimise. Oleme väga tänulikud piirkonnas toimetavatele raamatukogudele, kes on meie elanikud väga soojalt vastu võtnud ja korraldavad neile regulaarseid tegevusi ja loenguid. Õnne soovime Pärnu Keskraamatukogule, kes pärast

kolme aastat regulaarse psüühiliste elanike huviringi läbiviimist pälvis Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aasta teo tunnustuse.

Muidugi ei unustanud me ära ka töötajaid. Väga paljud vaimse tervise teemalised loengud ja töötoad olid mõeldud ka töötajatele. Lisaks korraldasid üksused toredaid üritusi, meie töös on koostöö ja ühine arusaam väga olulised.

Kõige suurem põrumine ja samas ka kõige suurem õnnestumine oli möödunud aastal piirkonnas avatud Pärnu Kaevu kodu, kus pakume alates augustist ööpäevaringset erihooluste teenust äärmusliku käitumisega autistidele. Selliste erivajaduste ja äärmusliku käitumisega toimetulek ning põhjuste ja lahenduste leidmine oli suur väljakutse nii uutele üksuses tööd alustavatele töötajatele, juhtidele kui ka tugipersonalile. Suureks abiks oli eelnev kogemus Viru piirkonnas aasta enne meid avatud Tapa üksuse näol, kes pakub samuti Eestis ainsana sama teenust.

Meeskond on aga väga tugev ning tiimijuhi ja metoodiku abiga oleme jõudnud elanike eripäradest aru saada, neid paremini mõista ja oskame palju paremini olukordi ka ennetada. Väga oluline on selliste elanike jaoks töötajate täpselt ühesugune käitumine, alternatiivsete suhtlemisvahendite (piktogramm, žestid, kehakeel jne) sarnane kasutamine ja ootamatuste ennetamine. Kokku lepitud päevakava ja sellest kinni pidamine on suureks toeaks ning elanikud on nüüdseks hakanud oma uues kodus kohanema ja harjuma. Edusammud, mida elanikud on töötajate toel ja juhendamisel teinud, on väga suured ja üllatavad. Elanikes on peidus väga palju, mida õige teenuse pakkumise läbi on võimalik välja tuua. Kindlasti jätkavad nad meie üllatamist oma oskuste ja võimete ka tulevikus.

Soovin südamest tänada Lääne piirkonnas töötavaid inimesi, kes on teinud oma tööpanuse ja pühendumisega võimalikuks nii suured edusammud nii klienditöös kui ka personali toetamises. Üheskoos suudame kõigega hakkama saada ning lahendused, ka kõige keerulisemana tunduvatele olukordadele, on ainult ühe arutelu kaugusel.

„Teieta ei kujuta me enam kassidega toimetamist ettegi!“

Eve Ruul, Rapla Nurme kodu tegevusjuhendaja

Raplas hakkas sel suvel juulikuus silma peatänava ääres maja, mille aknal istus valge kass. Lähemalt uurides selgus, et akendele olid välja pandud kasside fotod ja nende lood. Sel hetkel sai selgeks, et Raplas on oma koha leidnud kasside turvakodu nimega Felis Rapla. Väljas oli kuulutus, kus küsiti abi ja tuge kiisudega tegelemiseks ehk kutsuti panustama vabatahtlikuna. Mõte läks muidugi kohe meie Rapla Nurme kodu elaniku Mare peale, kellele väga kassid ja koerad meeldivad. Tema on meil vist ainus, kel ümbruskonna koduaedades elavate koerte nimed ja vanused on teada. Pakkusimegi Marele võimalust hakata soovi korral vabatahtlikuna kasside turvakodus abiks käima.

Tegevusjuhendajana helistasin sealsetele töötajatele Sirjele ja Dagnele. Rääkisin, kes me oleme ja kust me tuleme. Nende jaoks oli väga südantsoojendav, et erivajadustega inimene soovib neid kiisude eest hoolitsemisel aidata. Tundus uskumatu – ei mingit eelarvamust meie elanikesse! Lepisime kokku, et Mare hakkab käima kolmapäeviti ja nädalavahetusel sobival päeval vabatahtlikuks. Vajadus abikäte järele oli aga suur ja meie tegevusjuhendajatena olime kokku leppinud, et käime esialgu Marega kaasas.

Rapla Nurme kodu elanik Mare toimetab loomade turvakodus

Esmalt tehti meid tuttavaks turvakodu neljajalgsete elanikega,

kellest vanemad ja julgemad elavad omaette kassitoas. Julgemad kiisud olid väga paimaiad ja nurrumootorid ei tahtnud lakata neid sügades töötamast. Mare sõbrunes kohe kass Tommiga, kes pidavat olema üsna eakas, aga siiski väga mänguhimuline.

Ringkäigu lõppedes saime teada, millised ülesanded vabatahtlikuna ees ootavad. Puhastada tuli kiisude puurid, mida praeguseks on kusagil kümne ringis: vahetada liivakastis liiv, panna alla puhtad pesa tekid, pesta puhtaks kiisude toidunõud ja anda neile süüa-juua. Lõpuks puhastada ja pesta ruumide põrandad. Peale seda sai aega kiisudega ka mängida ja metsiku loomuga kassipoegi ettevaatlikult sotsialiseeruda aidata.

Lisaks Marele on Rapla Nurme kodus veel kaks elanikku, Tiit ja Aleksei vabatahtlikena panustamas Felis Rapla kiisude heaks. Nemad lõikavad kodus puuride puhastamiseks lappe. Lappe kulub väga palju ja nende panus on väga oluline.

Felis Rapla loojad Sirje ja Dagne on meie Rapla Nurme kodu vabatahtlikele väga tänulikud. Sirje lisab: „Ilma teieta ei kujuta me siinset toimetulemist enam ettegi!“

Kuuldu on Marele, Tiidule, Alekseile ja mis seal salata meilegi tegevusjuhendajatena väga südantsoojendav. Võime olla tõesti uhked selle üle, et meid usaldatakse ja oleme oodatud armsate koduootuses nurrujate juurde.

Artikli alguse juurde tagasi tülles, siis too valge kass aknalaualt istub nüüd minu kodus aknalaul. Kiisu sai endale päris kodu!

Koos on kergem

Kairi Lume, Pärnu Niidumetsa ja Rääma kodude tiimijuht

Eesti erihoolekandeteenuste kvaliteedijuhises räägitakse palju lähedasete kaasamisest meie elanike igapäeva elu toetamisel. Kaasame lähedasi meie elanike elu puudutavatesse otsustesse – nende tervis, raha, keskkond, kus nad elavad jne. Lähedaste kaasamine aitab paremini planeerida elanike eluga seotud küsimusi. Koos tegutsedes lahenevad üleskerkinud küsimused või mured kiiremini ja valutumalt.

Üks eredam ja kogu meeskonda liigutunud juhtum oli meil siis, kui üsna värskelt avatud Pärnu Rääma kodus tekkis elanikul äkki silmnähtav meeleolu langus. Muidu alati rõõmsameelne ja seltsiv elanik hakkas omaette hoidma, ei soovinud kellekagi suhelda ning istus ainult oma toas ja nuttis. Kõik märkasid, püüdsid teda lohutada ja uurida, mis juhtunud on. Elanik vastas ainult läbi pisarate naeratades, kõik on hästi.

Kuna me meeskonnaga enam midagi teha ei osanud, helistasin elaniku vennale, rääkisin kogu loo ära ja küsisin kas tal on meile head nõu anda või oskab selgitada, mis sellist kurvameelsust tekitada võib. Elaniku vend ütles, ta aimab, mis selle taga võib olla (elanik oli hiljuti kodus ema juures käinud) ja ütles, et tuleb homme koos emaga talle külla. Nii oligi – järgmisel päeval tulid ema ja vend elanikule külla, võtsid ta kaasa ja läksid kohvikusse. Tagasi tulles oli elaniku meeleolu nagu vahetatud. Meie seltsiv rõõmupall oli tagasi. Vend ütles hiljem, et ilmselt jäid kodus käies mõningad asjad lahti seletamata ja tänas, et me neile olukorrast teada andsime.

Pärnu Rääma Kodu hea koostöö lähedastega

Teine tore näide on seotud elanikuga, kelle ema on ka oma poja eestkostja. Meil on selle elaniku emaga väga lähedased ja soojad suhted. Oleme temaga pidevalt kontaktis ja koostöö on super. Ta arutleb alati kaasa ja annab nõu, kui meil tekivad olukorrad, kus ei oska elanikuga toime tulla. Ema käib väga sageli poja juures külas ja poeg käib peaaegu igal nädalavahetusel kodus ema abistamas. Ema on alati olnud nõus meie ühisüritustele laulma tulema. Tege mist on imelise naisega, kes armastab oma poega, mõistab, mis tema pojaga on juhtunud ja annab alati parima, et meie koostöö elaniku huvides oleks suurepärase.

Heade suhete hoidmine meie elanike lähedastega on oluline. See annab kõikidele osapooltele võimaluse mure pooleks jagada. Alati on koos kergem. See võtab ära tunde, et ainult meie meeskonnad peavad vastutama elanike heaolu ja turvalisuse eest. Koos leitakse tavaliselt just need kõige paremad lahendused. Positiivsed ja vastastiku toetavad suhted annavad meie elanike lähedastele tunde, et nad võivad olla rahulikud, sest nendele kallid inimesed on hoitud.

Viru piirkonna aasta

Monika Feofanova, Viru piirkonnajuht

Vaadates tagasi eelmisele aastale, on põhjust rõõmu tunda töö ja tegemiste üle meie piirkonnas. Aasta 2023 tõi Viru jaoks kaasa mõningaid raskusi. See oli keeruline aasta, kuid kõik Viru töötajad olid pühendunud ja me liigume sihikindlalt edasi oma eesmärkide ja ülesannete täitmise suunas.

Millised eesmärgid ja ülesanded täitsime?

- Töötamine – 83,7% kogukonnaelamise, 13,4% ööpäevaringse ja 21,1% kohtumäärusega teenuse elanikest olid tööhõives.
- Tasemeõpe – tasemeõppes osales meil kaks kogukonna elamise ja üks ööpäevaringse teenuse elanik.
- Kursused – kursustel osales 27 ööpäevaringse ja 29 kogukonna teenuse elanikku.
- 2+2 tegevused kodudes – osales lausa 94% elanikest. Kõige populaarsemad tegevused meie piirkonnas olid liikumistegevused õues, nädala uudiste ring, muusikaring/karaoke, muinasjuturing, filmiõhtud ning lauategevused nagu temaatiline joonistamine ja meisterdamine, voolimine, puslede kokkupanek, kaardimängud, doomino ja kabe.

Me oleme aktiivsed kogukonna liikmed. Igas meie kodus on vähemalt kolm koostööpartnerit, kelle juures saavad meie elanikud osaleda erinevates tegevustes. Meie üksustes aitas ja õppis 95 praktikanti ja vabatahtlikku.

Kuigi me ei suutnud täita kõiki endale seatud ülesandeid ja eesmärke, annab see meile jõudu edasi liikuda ja arendada nii endid kui ka meie elanikke. Meie eesmärk ei ole olla tublid ainult iseenda või pere jaoks, vaid ka meie piirkonna elanike ja ettevõtte tuleviku nimel. Loodan, et 2024. aastal on meil rohkem enesekindlust ja usku tulevikku ning et see usk saab kinnitust. Soovin meile kõigile edu, armastust töö vastu ja kannatlikkust!

Päikese elanikud vallutavad Rakvere kohvikuid

Heili Tammemägi, Rakvere Päikese ja Lille kodude tiimijuht

Me kõik vajame „oma“ inimest, nii ka meie elanikud. Vajame inimest, kes meid kuulab ja kellega saame oma kogemusi, rõõme ja muresid jagada. Koos lähedaste inimestega saab kogukonnas nautida toredaid hetki ja tunda ennast kogukonna täisväärtusliku osana. Tugiisiku

roll inimese taastumisprotsessis on väga oluline, sest tihti ongi tugiisik meie elanikele kõige lähedasem inimene.

Üks väga tore võimalus ühiselt aega veeta ja mälestusi luua on koos tugiisikuga kogukonna kohvikute külastamine. Meie jaoks nii igapäevane tegevus võib meie elanike jaoks olla esmakordne vau-elamus. Ka meie Päikese kodus oli mitmeid inimesi, kes polnud kunagi varem kohvikus käinud – mis koht see üldse on ja mida seal tehakse?

Päikese kodu 30-st elanikust ligi pooled külastasidki koos tugiisikuga Rakvere linna erinevaid kohvikuid ja veetsid ühiselt toredalt aega. Külastati ka Rakvere Ametikooli õpperestorani, kus

Rakvere Päikese kodu elanikud kohvikus nautimas

tehti pilt koos peakokaga. Emotsioonid kohvikukülastustest olid ülimald ja seda rõõmu jagub tänaseni! Osadel elanikel on juba tehtud ka plaanid, millist kohvikut koos tugiisikuga järgmisena külastada.

Tegevusjuhendaja Jane jagab mõtteid: see on võimalus veeta kvaliteetaega

Minu meelest oli see hea mõte ja andis võimaluse veeta elanikega üks-ühele kvaliteetaega ja tuua nende ellu natuke vaheldust. Natuke olin mures Lembari pärast, kes armastab väga kõva häälega rääkida ja enamuse ajast on rohkem oma maailmas. Igaks juhaks valisin vaiksema koha, et nii meie elanikud kui teised inimesed ennast mugavalt tunneksid. Teadmine, et saavad kodust välja annab neile erilise tunde. Tugiisikuna saab elanikku julgustada ja aidata tal end uusi asju proovides turvaliselt tunda.

Ilonale väga meeldis kohvikus väga. Ta algul oli natuke kartlik, aga ma julgustasin teda endale meeldivat lauda valima, kohvi ja kooki tellima. Ilona on varem kohvikus käinud, lihtsalt viimastest korrast on palju aega mööda läinud. Kui ta kuulis kohvikusse minekust, oli Ilonal hea meel ja ta ootas pikisilmi kohvikupäeva. Kaua ta seal olla ei jaksanud, kui kohv joodud ja kook söödud siis teatas, et nüüd võime koju minna. Ilona juba järgmist kohvikukülastust.

Ka Lembarile kohvikus meeldis, temal oli see päris esimene kord. Algul oli ta väga pelglik, jõi kohvi kiirelt ära, sõi ka jäätise ja tahtis koju. Peale koju jõudmist küsis ta kohe, kas me võiks teinekord jälle kohvikusse minna ja juttu rääkida.

Ilona: „Olen varem ka kohvikus käinud, siis kui Sõmera Kodus elasin. Seekord valisin ise kohvi ja koogi ning laua, kust sai aknast välja vaadata. Kohvikus oli veel inimesi, aga see mind nad ei häirinud. Mulle meeldis tugiisikuga kohvitada ja vestelda. Rääkisime, et võiks teinekordki tulla kohvikusse ja lihtsalt niisama juttu ajada.“

Lembar: „Järgmine kord võtan kohe kartulisalati, kohvi ja koogi.“

Taastumine ongi keskendumine väikestele asjadele ja tegevustele oma elus, mida sa võid ja saad teha. Meie oleme selles osas abikäeks, julgustajaks ja abiks, et meie elanikel oleks täisväärtuslikum elu.

Unistus viis raadiosse Elmar

Merle Gulbis, Tapa Kodu tegevusjuhendaja

Unistused on justkui õhupallid – sa lased nad lendu, aga nad lendavad ise edasi, valides oma raja ja tempo. Pole oluline kui suur või uhke on sinu õhupall, lase ta lendu ja vaata, mis elu sulle pakkuda on! Tapa Kodu elanik Larissa lasi lendu oma unistusega õhupalli. Tema unistuss oli külastada Elmari raadiot.

Olles ise pidev raadio Elmari kuulaja, soovis Larissa näha, kus ja kuidas saated valmivad. Larissa rääkis oma unistusest tugiisikule, eestkostja Arinale ja Tapa Kodu vabatahtlikule

Katile. Kati kirjutas raadiosse Elmar, eestkostja toetas ja raadio Elmari pere oligi valmis meid vastu võtma!

Ühel juunikuu varahommikul asusime Larissaga Tapa Kodust Tartu poole teele. Tartusse sõitsime rongiga. Kokkulepitud ajal olime kohal ja ootasime põnevusega kokku saamist raadio Elmari tööperega.

Meid võttis vastu Tiiu Sommer, kes viis meid raadio Elmari ruumidesse, mis asusid hoone kuuendal korrusel ja kuhu sai ainult töötaja kaardiga. Seal kohtusime Elmari eestvedaja Andres Panksepaga. Kuna Larissa on Elmari raadio kauaaegne kuulaja, siis oli tal ettevalmistatud palju küsimusi. Ka Andres Panksepp imestas, millised pisidetailid olid Larissal saadetest meeles. Larissa teadis kõigi endiste ja praeguste töötajate nimesid ning seda, mis aastal keegi tööle tuli.

Larissa unistus täitus raadios Elmar

Meile näidati raadiomaja erinevaid ruume ja räägiti, mis nendes toimub. Viibisime ruumis, kus oli otse-eeত্রis Tambet Indi juhitud saade. Kui eetris mängis muusika, jagus Larissal ka Tambetile küsimusi.

Larissa meenutab: „Mulle meeldis väga Elmari raadio! Kõige rohkem meeldis stuudiopult, mille taga töötas Tambet. Mulle tuli endalegi üllatusena, et ma niipalju küsimusi esitasin! See oli päev, mida ei unusta!“

Kõrvaltvaatajana ei olnud see lihtsalt küsimuste esitamine ja küsimustele vastamine. Pigem oli see nagu kahe sõbra kohtumine ja möödunud aegade meenutamine.

Larissa järgmiseks unistuseks on laevasõit Rootsi.

TEGUSAM ELU

Sellest mõtteviisist juhindume iga päev,
kui loome klientidele võimalusi
aktiivseks ja mitmekülgseks
eluks kogukonnas.